Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 5 апрель
ЖУМА
№ 66 (5.157).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ◆ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ЯХШИДАН БОҒ ҚОЛАДИ

ИЖАРА ШАРОФАТИ

Байрам МУРОДОВА,
Ромитан районидаги Нариманов номли жамоа хўжалигининг ижарачи звеноси бошлиғи

●

Кейинги йилларда ҳамма соҳада бўлгани сингари боғдорчиликда ҳам илғор усулларни қўлланишга эътибор кучаймоқда. Бу қувонарли, албатта. Чунки сўнгги беш йилликдаги ўзибўларчилик, лоқайдлик ушбу муҳим тармоқда ҳам ишни издан чиқарганди. Эндиликда ижара, пудратнинг бошқа усуллари жорий қилинаётганлиги боғни ҳам эгасига қайтармоқда.

Мен икки йил бурун 4,8 гектар мевазорни ижарага олдим. Унинг тенг ярми ўрикзор, қолгани бошқа хил дарахтлар эди. Хўш, ўшанда боғнинг аҳволи қандай эди? Очиғини айтганда, унга қараб бўлмасди. Дарахтлар кўримсиз, қатор ораларини ажриқ босган. Ишлов бериш, бошқа юмушлар ўз ҳолига ташлаб қўйилганди. Аввалига ишни нимадан бошлашни билмай иккиландим. Мутахассислардан, тажрибали боғбонлардан маслаҳат сўрадим. Уларнинг гапларига амал қилишга, ҳар бир тадбирни ўз вақтида бажаришга интилдим.

Даставвал қатор ораларини ҳайдаб, бегона ўтлардан тозаладик. Дарахтларнинг синган ва қуриган шохларини кесиб ташланди. Шудгорлаш олдидан фосфор солинди. Бу юмушлар мартнинг бошларида амалга оширилганди. Апрель мутлақо кутилмагандек келди. Ҳаво иссиш ўрнига совуб кетди. Дарҳол боғларнинг чекка-чеккасига хашак ва ўтинлар тўплаб, уч кеча-кундуз уларни ёқиб турдим. Бу ишни кўпроқ кечқурун, совуқ кучайган пайтда бажаришга тўғри келди. Сўнгра дарҳол дарахтларни 1,5—2 фоизли нитрофин билан дориладик. Рости, ўшанда менга ҳам, оиламизга ҳам осон бўлмаганди.

Ниҳоят майнинг охирларида илк ҳосилни теришни бошладик. Тўғри, бу мавсумда хўжаликдан ёрдам сўрашга мажбур бўлдим. Лекин кўмакчиларга ўз ҳисобимдан ҳақ тўладим. Энг қизиғи маҳсулот тайёр бўлгандан кейин рўй берди. Бирорта ҳам харидор билан шартнома тузмаган эканмиз. Тезроқ бирор чорасини топмасак бўлмасди. Шунда истеъмолчи келишини кутиб турмай 3 тонна мевани Бухоро шаҳар бозорига олиб бордим ва уни бор-йўғи бир ярим соат ичида давлат баҳосида сотдим.

Хуллас, дастлабки йили меҳнатимиз натижаси ёмон бўлмади. 8.346 сўм ўрнига 9.467 сўм даромад қилдик. Ойлик иш ҳақи ўртача 225 сўмни ташкил этди.

Ўтган йили ҳам яхши кўрсаткичларга эришдик. Гектаридан ўртача 71,9 центнердан ҳосил олиш, жами 34,5 тонна мева топшириш белгиланганди. Ҳақиқатда қуйидагича бўлди: ҳосилдорлик 82 центнердан тушди, ялпи маҳсулот ҳажми 39,5 тоннани ташкил этди. Умумий даромадимиз 10.350 сўм ўрнига 12.413 сўмга тўғри келди. Ойлик иш ҳақимиз ҳам ортди.

Ютуқлар боисини боғлар қарови яхши йўлга қўйилганлигидан, ҳар бир тадбир вақтида бажарилганидан деб биламан. Ўтган йили сентябрда қатор ораларини аввал суғориб, сўнгра 20—22 сантиметр чуқурликда шудгорладик. Октябрда дарахтларга шакл бердик. Кесилган шох-шаббаларни четроққа чиқардик. Декабрь ойининг биринчи ўн кунлигида боғни дорилаб, кейин чилла сувига қондирдик. Эрта кўкламда юмушларни яна давом эттирдик. Бу ҳаракатларимиз натижаси чакки бўлмаслигига ишонаман. Чунки боғ яхши ҳосил берса, аввало оиламиз манфаатдор. Қолаверса хўжалигимиз ҳам фойда кўради. Буларнинг ҳаммаси ижара шарофатидандир.

МЕҲР, ИШТИЁҚ КЕРАК

Раҳимбой НУРИЛЛАЕВ,
Қўшкўпир районидаги «Ленинград» жамоа хўжалигининг боғдорчилик бригадири

●

Мен илгари хўжалигимизда бош агроном эдим. 1973 йилга қадар шу вазифада ишладим. Сўнгра ўз ихтиёрим билан боғдорчилик бригадасига ишга ўтдим. Ҳозирга қадар бригадирлик қилиб келаяпман. Биров сўраб қолгудек бўлса кўпинча ўша йил билан бугунни қиёслашга уринаман. Дастлаб иш бошлаган йилим хўжалигимиз бўйича 2 тонна узум, 12 тонна мева етиштирилганди. Ўшанда тўқай ўрнида сув қўллаб тупроғи шўрланган ерда боғ яратишга киришдим.

Инсонда яхши ният бўлса ҳар қандай мушкулот барҳам топади. Тўғри, дастлабки кезларда иш ҳақимиз арзимас эди. Чунки ҳали боғлар ҳосилга кирмаганди. Агар 1975 йилда ҳар бир ишловчининг ўртача ойлик маоши 70—80 сўмдан тушган бўлса, орадан ўн йил ўтгач, бу 250 сўмга етди. Аввалги йили ойига 500, бултур эса 573 сўм иш ҳақи олдик. Бу рақамлар замирида боғбонлик касбининг серзаҳмат меҳнати мужассам. Зеро бир туп дарахт кўкариб, ҳосилга киргунича соҳибкор унинг атрофида юз бора парвона бўлади.

Ўтган йили бригадамиз аъзолари астойдил ишладилар. 18,5 гектар боғнинг ҳар гектаридан 136 центнердан ҳосил олдик. Истеъмолчиларга жами 246 тонна мева жўнатилди. Ҳар гектар ҳосилдор боғ 11,2 минг сўм даромад келтирди.

Шу йил февралнинг бошида районимизда боғбон ва соҳибкорларнинг анжумани ўтказилди. Унда мен ҳам қатнашдим. Йиғинда районимиз ва вилоятимизда боғдорчилик, узумчиликнинг аҳволи муҳокама қилинди. Маълум бўлишича, бултур бизнинг жамоамиз вилоят бўйича энг юқори кўрсаткичга эришганлардан бири экан. Бригадамизнинг тажрибаси бошқа жойларда қўлланилса, мева-чева етиштиришни сезиларли даражада кўпайтириш мумкин.

Аҳил жамоамиз боғлар ҳосилдорлигини тобора ошира бориш, тармоқни янада ривожлантириш тадбирларини кўрмоқда. Жорий йилда 25 гектар боғ ҳосилга киради. Агар бу йил боғларнинг ҳар гектаридан 130 центнердан ҳосил олсак, жами 325 тонна мева тайёрлаш имконига эга бўламиз. Шунингдек 40 тонна узум ҳам етиштирмоқчимиз. Келгуси йилда 35 гектар, 1993 йилда эса 50 гектар боғ мева бера бошлайди. Ялпи маҳсулот ҳажми кўпайиб, айни пайтда бригадамиз аъзоларининг манфаатдорлиги ҳам ортиб боради.

Бу йил 17 гектар янги боғ яратишни ҳам мўлжаллаганмиз. Ҳозирга қадар яхши тайёрланган ерларга турли мевали кўчатлар ўтқазилди. Боғбонларимизнинг ниятлари қатъий: касбга меҳр, иштиёқни ошириб, халқимиз дастурхони тўкин бўлишига муносиб ҳисса қўшиш.

ТОШЛОҚ ЯШНАЙДИ

Наманган вилояти ўрмончилик хўжалигининг Уйчи районидаги Зарбоб участкаси аъзолари хўжаликларга, аҳолига кўплаб мевали ва манзарали дарахт кўчатлари етказиб бермоқдалар. Маълумки, кейинги йилларда жумҳурият Президенти фармонига биноан одамларга уй-жой қуриш учун ва томорқага кўплаб ерлар тақсимланмоқда. Лекин турар-жой барпо этишда бинокорлик материалларини топиш ҳам мушкуллашаётгани сир эмас. Шунинг учун участка жамоаси терак кўчатлари тайёрлашга эътиборни кучайтирдилар. Бултур 230 минг туп ниҳол етиштирилди. У арзон нархларда сотилмоқда.

Участканинг жами 200 гектар майдони бор. Шундан 120 гектари ҳосилдор ерлар, 40 гектари боғ. Ўтган йили мева-чева етиштириш бўйича ҳам яхши натижаларга эришилди. Истеъмолчиларга 120 тонна сархил маҳсулот тортиқ этилди. Бундан ташқари ерёнғоқ, тарвуз, писта, шоли, супурги, турли дориворлар, мош сотилди.

Бозор иқтисодиёти шароитида ишловчиларни моддий жиҳатдан муҳофаза қилиш муҳимдир. Участкада бу масала ижобий ҳал этилди. Масалан, илгари терак кўчатларига қаровчи ишчига гектар ҳисобига 800 сўм маош берилган бўлса, эндиликда бу 1800 сўмга кўтарилди.

Яшил бойлик яратувчилар жорий йилда ҳам юксак марраларни кўзлашган. 150 минг туп мевали дарахт ниҳоллари, 70 минг туп гул қаламчалари, кўплаб бошқа кўчатлар тайёрланди. Шунингдек баҳорги экиш-тикиш уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Буюртмачиларга кўчатлар жўнатилаяпти, экиш-тикиш қизитилмоқда. Қирқ гектар тошлоқ ерга тупроқ солинмоқда. Боғбонлар давлатга 120 тонна мева сотиш мақсадида боғлар парваришини кучайтиришаяпти.

М. ҚОДИРОВ.

●

СУРАТЛАРДА: 1. Участка бошлиғи Т. Сатторов. 2. Кўчатларни жўнатишга тайёрлаш пайти.

А. ЮСУФБОЕВ олган суратлар.

ЯШИЛ ҚАЛҚОН

Республикамиз умумий ҳудудининг 64 фоизини саҳро ерлар ташкил этади. Бу жойларда ҳаво қуруқ, қиш совуқ, ёз ўта иссиқ, сершамол бўлади. Айниқса, баҳор ва ёз бошларида эсадиган шамол чанг-бўронларни келтириб чиқарадики, натижада воҳалардаги экинзорларга катта зарар етади. Жумҳуриятимизда кучли ва ўртача шамол эрозиясига учрайдиган майдонлар 800 минг гектардан ошиқроқ. Бундан Фарғона водийси вилоятлари, Тошкент вилоятининг Бекобод райони, Сирдарё вилоятининг Боёвут минтақаси, Сурхондарё, Қашқадарё, Бухоро вилоятлари экинзорларига катта шикаст етади. Шунингдек, Сирдарё, Жиззах вилоятларининг ғарбида жойлашган хўжаликлар, Қорақалпоғистон ҳудудининг бир қисми ҳам холи қолмайди.

Хўш, бу табиий офатнинг олдини олиш, ҳосилдорликни ошириш мумкинми?

Аввало кучли шамол (секундига 15 метр ва ундан тез) эсадиган жойларда иҳота ўрмонлари барпо қилиш лозим. Бу ҳақда «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Ўрта Осиё ўрмончилик билимгоҳи олимлари кўп йиллик илмий изланишлар натижасида аниқ тавсиялар ишлаб чиқишган. Бу республика ва Иттифоқ Қишлоқ хўжалиги вазирликлари томонидан тасдиқланиб хўжаликларга тарқатилган. Агар шу йўл-йўриқларга амал қилинса, кўриладиган зарарни камайтиришга эришиш мумкин.

Фарғона вилоятининг Киров райони хўжаликлари ҳар йили кучли шамоллардан зиён кўрарди. Чигит қайта-қайта экилар, ҳосилдорлик гектар бошига 18-20 центнердан тушарди. Экинзорлар бошқатдан карталаштирилиб, 2, 3, 4, 5 қаторли иҳота ўрмонзорлари ташкил этилгандан сўнг бунга барҳам берилди. Ҳосил миқдори сезиларли даражада ошди. «Искра», «Москва» жамоа хўжаликлари, Киров номли, «Октябрь 40 йиллиги» давлат хўжаликларида гектаридан 30-35 центнердан зиёд пахта олинадиган бўлди. «СССР 60 йиллиги» давлат хўжалигининг Нурмат Турдиматов бошқараётган бўлимида илгари ҳосилдорлик 10-12 центнер атрофида эди. Кейинги йилларда шамол эрозиясига қарши қатор тадбирлар амалга оширилди, натижада ҳар гектар самарадорлиги 25-30 центнердан ошди.

Дарахтлар ер ва экинларни шамол эрозиясидан, гармселдан сақлашдан ташқари яна бир қанча фойдали жиҳатларга эга: тупроқнинг мелиоратив ҳолатини яхшилайди, сизот сувлари юзага яқин майдонларда обиҳаётни буғлатиб, шўр босиш хавфини камайтиради. Бошқача айтганда, бир туп тол йилига (парвариш даврида) ўзидан қарийб 34, дуб 30, оқ акация 41 куб метр обиҳаётни буғлатади. Дарахтзорлар ҳавони кислород билан бойитиш маконидир. Унинг бир гектаридан 12 тонна кислород ажралиб чиқади, 5 тонна карбонат ангидрид ютилади, 100 тоннагача чанг ушлаб қолинади. Умуман, ўрмонзорлар уч юзга яқин кимёвий бирлашмаларни ўзидан ажратиб чиқаради, ҳавони тозалаб, инсон ва ҳайвонот дунёсининг соғломлашуви манбаига айлантиради. Бир туп оқ акация дарахти бир мавсумда 200 грамм, ҳар гектар ўрмонзор 100 килограмм хлорли, 20-25 килограмм фторли газларни ушлаб қолиш хусусиятига эга. Бундан ташқари иҳота ўрмонзорлари қишда 2-3 даража иссиқ, ёзда эса шунча салқин бўлади. Дарахтлар қушларнинг қароргоҳи ҳамдир, улар эса зараркунанда ва ҳашаротларга қирон келтиради.

Хўш, республикамизда янги боғ-роғлар, иҳота ўрмонзорлар яратишнинг аҳволи қандай? Очиғи бу соҳада ҳали жуда кўп ишларни амалга ошириш лозим. Афсус билан айтиш кераккки, баъзан бунга тескари ҳолатларни учратишга тўғри келаяпти. Масалан Сурхондарё вилоятининг Термиз, Ленин йўли, Гагарин районларида 800 гектар иҳота ўрмонзорлари кесилганки, бу жуда ачинарли ҳол.

Жумҳуриятимизнинг тоғолди минтақаларида сув эрозияси авж олган. Бунга қарши ўз вақтида курашиш ҳам ҳосилдорликни оширади. Пастдарғом районидаги «Комсомол», Шаҳрисабз районидаги Ленин номли жамоа хўжаликларида ва бошқа жойларда шундай тадбирлар амалга оширилиб, яхши натижаларга эришилди. Бундай шароитда бошқа экинлардан кўра мевазорлар яратиш мақсадга мувофиқ. Жойларда кўкаламзорлаштириш зарбдор икки ойлиги қизғин давом этмоқда. Бу даврда биз юқорида билдирган фикр ва мулоҳазалар эътиборга олинса айни фойдали бўлур эди.

Қ. МИРЗАЖОНОВ,
«Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг ўринбосари, қишлоқ хўжалиги фанлари доктори, профессор.

М. ҲАМРОЕВ,
қишлоқ хўжалиги фанлари доктори.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

ФАРҒОНА. Бағдод районидаги «Дўстлик» давлат хўжалиги асосан боғдорчиликка ихтисослаштирилган. Меҳнат аҳли бу йил эл дастурхонига 103 тонна мева, 644 тонна узум етказиб беришга бел боғлаган. Айни кезларда барча бригадаларда боғ ва токзорларга ишлов бериш уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Шунингдек, хўжаликда янги мевазорлар яратишга ҳам катта эътибор берилаяпти. Жорий йилда 150 гектар боғ барпо этилади. Ҳозиргача Фарғона кўчат етиштириш станциясидан 25 минг дона турли кўчатлар келтириб экилди. Яна 50 минг туп олиб келиш кўзланмоқда. 48 гектар ерда ғайноли, гилос ниҳоллари, 7 гектарга узум қаламчалари ўтқазилди. Т. Маҳкамов, Т. Насриддинов, Э. Турғунов, А. Абдуқодиров бошлиқ бригадалар ўзаро беллашувда илғорлик қилишаяпти.

М. ШАРИПОВ.

●

СИРДАРЁ. Комсомол районидаги «Мирзачўл» давлат хўжалиги меҳнаткашлари кўкламнинг ҳар кунини самарали меҳнат билан ўтказмоқдалар. Бу ерда мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазишга барвақт киришилганди. Суръат ҳамон бўшаштирилгани йўқ. Меҳнат аҳли жорий йилда 1590 туп олма, 3 минг туп беҳи, 125 туп ёнғоқ, 500 туп ўрик, 200 туп шафтоли ниҳоллари, 2 минг туп гул қаламчалари, 10 минг туп манзарали дарахт кўчатлари экишни мақсад қилган. Хўжаликда боғларга шакл бериш, дарахт тагларини юмшатиш, оқлаш каби юмушлар ҳам қизғин амалга оширилаяпти.

А. НОРҚУЛОВ.

●

ҚАШҚАДАРЁ. Чироқчи районидаги 2-паррандачилик давлат хўжалиги ишчилари ҳам кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш икки ойлигида фаол қатнашмоқдалар. Улар бугунга қадар 2,5 минг тупдан зиёд мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазишди. Бу борада Эсон Яллаев бошлиқ бригада аъзолари айниқса ибрат кўрсатишаяпти.

Б. БОБОРАҲМАТОВ.

ДЕҲҚОН КЎНГЛИ ДАЛАДА

Деҳқончиликда ҳар бир фаслнинг ўзига хос ташвиши бўлади. Лекин кўкламнинг масъулияти ўзгача. Чунки ана шу даврда қилинган ҳар бир ҳаракат йилнинг муваффақиятини белгилайди. Буни яхши билган хўжалигимиз деҳқонлари кўкламнинг дастлабки кунидан бошлаб ғайрат билан ишга киришганлар. Таъкидлаш кераккки, жорий йил аввалгиларидан бир қанча жиҳатлари билан фарқ қилади. Бултур ҳар соҳада қувончли натижаларга эришилди. Иқтисодиёт мустаҳкамланиб, колхозчиларнинг моддий манфаатдорлиги ортди. Айни пайтда барчани бозор иқтисодиёти деган оғир юк ташвишга солмоқда.

Кўкламни ана шундай кайфиятда кутиб олдик. Тўғри, меҳнаткашларимиз унга ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрдилар. Зеро, мушкулликлардан чўчиб, иккиланиб, бугунги юмушларни сифатсиз ўтказиш ҳамма имкониятни бой бериш билан баробар.

Экин майдонларимизни ўтган йили кузда кўнгилдагидек шудгорлагандик. Қиш ойларида жамики тадбирлар вақтида ўтказилди. Бизнинг шароитда тупроқ шўрини ювиш айниқса муҳим. Шу боисдан унга алоҳида эътибор бердик. Маҳаллий ўғит жамғариш, техникани таъмирлаш маромида олиб борилди.

Хўжалигимизда 8 та пахтачилик бригадаси бор. Шу кунларда уларнинг ҳузурига йўлингиз тушса, бепоён пайкалларда жўшқин меҳнат қилинаётганлигининг гувоҳи бўласиз. Дала ишлари ўзаро мусобақа асосида йўлга қўйилган. Рустам Тоштемиров, Одилжон Сотиев, Ҳодятулла Қудратов, Раҳмонали Акбаров бошлиқ бригадаларда майдонлар чигит қадашга тайёрлаб қўйилди.

Бошқа турдаги экинларни экиш-тикиш ҳам қизитилмоқда. Қисқа фурсат ичида 60 гектар ерга беда, 8 гектарга пиёз, шунча майдонга қизилча, 1 гектарга карам, шунча ерга картошка уруғи қадалди. Айни кезларда 36 гектар пайкалга дон учун маккажўхори экилмоқда. Бу ишларда Эмин Мамажонов, Шуҳрат Ортиқов, Наби Ҳасанов, Вали Мадаминов, Малика Қорабоева, Ҳамида Рустамова сингари колхозчилар фаоллик кўрсатишмоқда.

Шунингдек, хўжалигимиз меҳнат аҳли кўкаламзорлаштириш зарбдор икки ойлигида қатнашиб, боғ-роғлар яратмоқда. Тойир Турғунов бошлиқ бригадада 10 гектарлик, Ҳодятулло Қудратов бригадасида 2 гектарлик янги мевазор барпо этилди.

Таъкидлаш кераккки, далада ишлаётганларга қулайлик яратиб беришга ҳаракат қилаяпмиз. Мавжуд 14 та шийпонни колхозчиларнинг ҳақиқий дам олиш масканига айлантириш тадбирлари белгиланди. Тушликда иссиқ овқат тайёрланиб, чой қайнатилаяпти.

Пахтачилик асосий соҳа ҳисобланади. Шу боисдан бутун диққат-эътибор чигитни қулай ва қисқа муддатларда сифатли экишга қаратилаяпти. Ҳамма майдонларга «С-6524» нав уруғлик экилади. Кузда кўтарилажак хирмон баракаси бугунги тадбиркорликка боғлиқ. Буни тажрибадан яхши билган пахтакорларимиз ҳар дақиқани ғанимат билиб ишламоқдалар. Мақсад эса ягона: ҳар гектар ердан камида 34 центнердан ҳосил йиғиштириб олиш.

М. ҚАМБАРОВ,
Олтнариқ районидаги «Ленинизм» жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси.

ПРЕЗИДЕНТНИНГ ТЕЛЕГРАММАСИ

●

ИТТИФОҚДОШ ЖУМҲУРИЯТЛАРНИНГ ПРЕЗИДЕНТЛАРИГА
ОЛИЙ КЕНГАШЛАРИ РАИСЛАРИГА
МУХТОР ЖУМҲУРИЯТЛАР ОЛИЙ КЕНГАШЛАРИНИНГ РАИСЛАРИГА
ИТТИФОҚДОШ ЖУМҲУРИЯТЛАРНИНГ ВАЗИРЛАР КЕНГАШЛАРИГА
МУХТОР ЖУМҲУРИЯТЛАРНИНГ ВАЗИРЛАР КЕНГАШЛАРИГА
ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЎЛКА ВА ВИЛОЯТ КЕНГАШЛАРИГА
ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЎЛКА ВА ВИЛОЯТ КЕНГАШЛАРИНИНГ ИЖРОИЯ КОМИТЕТЛАРИГА
МУХТОР ВИЛОЯТЛАР ВА ОКРУГЛАРНИНГ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИГА
ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ МУХТОР, ВИЛОЯТ ВА ОКРУГ СОВЕТЛАРИНИНГ ИЖРОИЯ КОМИТЕТЛАРИГА

СССР Президентининг 1991 йил 5 январда қабул этган фармонига биноан мамлакатда аҳолига ер участкалари бериш учун жами 3 миллион гектарга яқин ер фонди вужудга келтирилди.

Жойлардан олинган ахборотга қараганда, мамлакатнинг кўпгина районларида ер ажратиб бериш қониқарсиз ўтказилмоқда. Ер ислоҳоти ўтказишни жадаллаштириш ва хоҳловчиларнинг талаб-истакларини имкони борича қондириш мажбуриятини юклайман.

Шу билан бирга ерга бўлган ва қондирилмаган катта талаб-эҳтиёжни эътиборга олиб, тегишли совет ва хўжалик идоралари, колхозлар, совхозлар ва ердан фойдаланувчи бошқа ташкилотлар шу кўкламдаёқ одамлар ерга экин экиб ҳосил олишлари учун аҳолига қўшимча ер ажратишлари зарур, деб ҳисоблайман.

Совет ҳокимияти идоралари ва аввало қишлоқ район ижроия комитетлари ер ислоҳоти ўтказишни пайсалга солаётган, аҳолига ер беришга тўсқинлик қилаётган мансабдор шахсларга нисбатан кескин ҳаракат қилишлари лозим.

М. ГОРБАЧЕВ.

1991 йил 3 апрель.

Шу сонга хабар

ПАХТАКОР ЕНГ ШИМАРДИ

Сурхон водийсида чигит экиш бошланди. Бу қимматбаҳо техник экин Жарқўрғон, Термиз ва вилоятнинг бошқа жанубий районлари хўжаликларида дастлабки бир неча юз гектар ерга экилди.

Бу йил баҳорда пахтакорлар сара чиғитга эга бўлдилар. Унинг тўқсон фоизидан кўпроғи биринчи нав уруғликдир. Бундай юқори кўрсаткич ўтган йилги пахта тайёрлаш вақтидаёқ белгиланган эди. Дарвоқе, бундай кўрсаткичга сўнгги йилларда биринчи марта эришилди. Уруғликнинг ҳаммаси стандарт талабларига тўла мос келди. Уни пахта тозалаш заводларида ҳам виждонан қайта ишлашган. Ўша ернинг ўзида уруғликнинг асосий қисмига пахта касалликларига қарши самарали восита билан ишлов берилган.

Экишга ҳаммаси бўлиб қарийб 19,5 минг тонна уруғлик тайёрлаб қўйилган. Шунинг 1300 тоннадан кўпроғи режадагидан ташқари уруғликдир. Бундай салмоқли заҳира об-ҳаво инжиқлик қилган тақдирда пахтакорларга жуда қўл келади.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН ССРда АҲОЛИГА ЭНГ ЗАРУР МОЛЛАРНИ БЕЛГИЛАНГАН МИҚДОРДА СОТИШНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШНИ КУЧАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 6 мартдаги 59-сонли қарори билан бир қанча энг зарур молларни белгиланган миқдорда сотишнинг жорий этилиши жойларда аҳоли бундай молларни олишига кафолатни таъминлайди. Шу билан бир вақтда ҳудудлар ўртасидаги хўжалик алоқаларининг ҳамон ёмонлашаётганлиги ва бунинг оқибатида ишлаб чиқаришда юз берган таназзул, шунингдек республика ҳукуматининг нон, ун ва макарон чакана нархларини оширмаслик тўғрисида қарор қабул қилганлиги аҳоли асосий озиқ-овқат ва ашёвий моллар билан белгиланган миқдорда кафолатли таъминланишини назорат қилишни кучайтиришни тақозо этмоқда.

Шу мақсадда Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Ун, ёрма, ўсимлик ёғи, қанд-шакар бозор жамғармаларини Ўзбекбирлашув ва Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари вазирлиги билан келишиб, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоят ижроия комитетларига ҳамда Тошкент шаҳар ижроия комитетига тақсимлаш вазифаси Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги зиммасига юклатилсин. Бу маҳсулотларнинг бозор жамғармалари ҳар кварталда навбатдаги квартал бошланишидан камида 30 кун олдин маълум қилинади ва тасдиқланган ўн кунлик жадвалга қатъий амал қилиб берилади.

2. Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари вазирлигига давлат савдоси ва матлубот кооперацияси корхоналарига ун ва ёрмани беришнинг ўзаро келишилган ўн кунлик жадвалга қатъий мувофиқ равишда истеъмолчиларни бундай маҳсулотлар билан ажратилган фондлардан ўз вақтида ва узлуксиз таъминлаб туриш юзасидан сира кечиктирмай чора-тадбирларни кўриш топширилсин.

3. Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги, Ўзбекбирлашув зиммасига «Ўзбекистон озиқ-овқат саноати», «Ўзбекистон мева-сабзавот ва виночилик саноати», «Ўзбекистон балиқчилиги» концернлари, «Узрибпромсбит» бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик вазирлиги билан биргаликда ажратилган жамғармаларга мувофиқ равишда молларнинг кўрсатилган турларини савдога етказиб беришнинг ўн кунлик меъёрини белгилаш вазифаси юклатилсин.

4. Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги, Ўзбекбирлашув аҳолини энг зарур моллар билан Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон ССР аҳолисига асосий озиқ-овқат ва ашёвий молларни сотишни барқарорлаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги 1991 йил 6 мартдаги 59-сонли қарорида белгилаб қўйилган энг кам миқдордаги меъёрда кафолатли таъминлаш учун шошилинч чораларни кўрсин.

5. Қорақалпоғистон республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети асосий озиқ-овқат молларининг бозор жамғармаларини олганларидан кейин бир ҳафта муддатда биринчи навбатда мактабгача болалар муассасалари, касалхоналар, интернатлар, гўдаклар уйлари, мактаб ошхоналари эҳтиёжларини таъминлашни ҳамда аҳолига бундай маҳсулотларни сотишнинг белгиланган меъёрини ҳисобга олиб уларни тақсимлаш ва савдо ташкилотларига етказишни амалга оширсинлар.

6. Аҳолини асосий озиқ-овқат ва ашёвий моллар билан кафолатли таъминлашни назорат қилиш учун республика штаби тузилсин.

Республика штаби (ўртоқ Ў. Қ. Исмоилов)га:

молларнинг бир текис тақсимланишини, уларни улгуржи базалар ва омборлардан жўнатишга қатъий риоя қилишни назорат қилиб боришни таъминлашга доир ишларни ташкил этиш учун Вазирлар Маҳкамасининг вакилларини юбориш;

вакилларга маҳаллий идораларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш, шу жумладан зарур бўлган ҳолларда шаҳарлар, районлар ва савдо системалари ўртасида молларни қайта тақсимлаш масалаларини ҳал қилиш ҳуқуқини бериш топширилсин. Жойларда вакилларнинг кўрсатмалари бажарилмаган тақдирда улар бу ҳақда шошилинч чоралар кўриш учун республика штаби раҳбари ўртоқ Ў. Қ. Исмоиловни хабардор қилишга мажбурдирлар.

7. Аҳолига энг зарур молларни сотишнинг белгиланган тартибига ҳамда уларни Вазирлар Маҳкамаси қарорига мувофиқ равишда сотишга риоя этилишини таъминлаш учун шахсий масъулият Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия, комитети, шунингдек, район ва шаҳар ижроия комитетлари раисларининг зиммасига юклатилсин.

8. Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитети, Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги, Ўзбекистон ССР Халқ назорати комитети Вазирлар Маҳкамасининг ички бозорни ҳимоя қилишга қаратилган қарорлари бажарилишини қаттиқ назорат қилсинлар.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси **И. КАРИМОВ.**

ҚУЛАЙЛИК ЯРАТИЛДИ

Кейинги пайтда **шаҳарлараро** автобуслар хизматига бўлган талаб тобора ошиб бораяпти. Транспортнинг бу тури йўловчиларни кўзланган манзилларга етказишда муҳим аҳамият касб этади. Шунинг учун ҳам шаҳарлараро автобуслар тармоғини кенгайтиришга, янги-янги йўналишларни очишга, хизмат кўрсатиш маданиятини оширишга алоҳида эътибор берилмоқда.

— Биз ўз фаолиятимизни аҳолининг талаб-эҳтиёжини синчиклаб ўрганиш, меҳнаткашлар томонидан йўлланган хатлардаги таклиф-мулоҳазаларни имкони борича ҳисобга олиш асосида олиб бораяпмиз, — дейди Ўзбекистон ССР Автотранспорт вазирлиги йўловчиларга хизмат кўрсатиш бош бошқармаси бошлиғи Аҳмад Азимов. — Одамларнинг мактублари атрофлича ўрганилиб, ҳар бир масаланинг техник-иқтисодий жиҳатлари таҳлил этилгандан сўнг амалий тадбирлар кўрилмоқда. Йўловчиларнинг хатларида билдирилган таклиф-мулоҳазалар асосида кейинги қисқа даврнинг ўзида ўнга яқин янги йўналишлар очилди. Масалан, «Тошкент» автостанциясидан Қашқадарё вилоятидаги Ульянов райони марказига, Самарқанд вилоятининг Каттақўрғон районидаги «Узунбулоқ» совхозига, Жиззах вилоятидаги Қўйтош посёлкасига, Андижон вилоятининг Марҳамат, Хўжаобод, Фарғона вилоятининг Олтиариқ районларига мунтазам автобус қатнови йўлга қўйилди.

Дарҳақиқат, йўловчиларга намунали хизмат кўрсатиш мақсадида кейинги пайтда бир қатор қулайликлар яратилаяпти. Хусусан, таклиф-мулоҳазалар ҳисобга олиниб, автобус чипталарини 5—8 кун олдиндан сотиш йўлга қўйилди. Тошкент—Фрунзе, Тошкент — Чимкент ва бошқа йўналишларнинг йўловчилари шундай қулайликдан баҳраманд бўлмоқдалар.

У. МУҲАМЕДОВ.

МАМЛАКАТ БЎЙЛАБ

ЧИТА. Маҳаллий станоксозлик заводининг маҳсулоти машинасозлик корхонасида ҳам, ремонт устахонасида ҳам қўл келади. Бу ерда ихчам пармалаш дастгоҳи ишлаб чиқарила бошланди. Корхона конструкторлари янги дастгоҳни Вильнюснинг «Жальгирис» заводидаги ҳамкасблари билан ҳамжиҳатликда ишлаб чиқдилар.

* * *

БАРНАУЛ. Барнаул ўлкашунослик музейида очилган «Олтой тўқимачилари» кўргазмаси қадимий ҳунармандчилик тараққиётининг юз йиллик даврини қамраб олган. Кўргазмага келганлар XIX аср охиридаги деҳқонлар тўқимачилик дастгоҳлари, шу дастгоҳларда ўтмишдаги усталар тўқиган матолар, ва замонавий тўқимачилик тарихи билан танишишлари мумкин. Кўргазма Олтойда ўтаётган Россия маданияти йили доирасида ташкил қилинди.

* * *

ВЛАДИВОСТОК. Бу ерда ташкил этилган «Дальсприко» Совет-Вьетнам қўшма корхонаси балиқчиларга коржомаларнинг дастлабки туркумини жўнатди. Халқаро тикувчилик цехи чет элда тайёрланган хом ашё билан ишлайди ва фақат қулай жомакорлар эмас, шу билан бирга замонавий кўйлаклар ҳам ишлаб чиқаради. Йил охиригача бир миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот тайёрлаш режалаштирилган.

* * *

ХАБАРОВСК. Хабаровск ўлкашунослик музейида очилган кўргазма «Тинч океан чорраҳаларида» деб номланди. Унинг экспонатлари ўлка марказига Америкадаги биродарлашган шаҳар Портленддан олиб келинди. Хилма-хил маълумотларни Орегон тарих жамияти ҳузуридаги Тинч океан шимолий районларини ўрганиш марказининг ходимлари танладилар. Этнографик коллекциялар, фотосуратлар, рўзғор буюмлари, видеопрограммалар Американинг олис ғарбини ўзлаштириш тарихини намойиш этади. Узоқ Шарқдаги бошқа шаҳарларнинг аҳолиси ҳам бу кўргазма билан танишади.

* * *

ПЕРМЬ. «Камтэк» қўшма корхонаси йнға бошлаган кабель ишлаб чиқариш учун зарур бўлган сирланган тақчил электр симлари тайёрланади. Бу — Италиядаги «Де анжели» фирмасининг Пермдаги «Камкабель», «Искра» бирлашмалари ва Москвадаги кабель саноати Бутунittифоқ илмий-тадқиқот илмгоҳи билан қилган ҳамкорлиги натижасидир.

* * *

БИРОБИЖОН. Яҳудийлар мухтор вилоятида фермерлик ҳаракатини ривожлантириш учун «Россия фермери» жамғармасидан деярли етти миллион сўм пул ажратилди. Қисқа вақт ичида бу ерда деярли 120 та «кичик» хўжалик вужудга келтирилди. Уларга шудгорлаш ва пичан ўришга мўлжалланган қарийб беш минг гектар ер, юзта трактор ва автомобиль берилди. Мухтор вилоят фермерларига шу мақсадларда фойдаланишга мўлжалланган яна шунча техника берилди. Бу техникадан шу баҳордаёқ дала ишларида фойдаланилади. Деҳқонлар жамғармадан ажратилган имтиёзли шартлардаги маблағ янги қишлоқ иқтисодий структураларнинг шаклланттирилишини тезлаштиради, деб умид қилишмоқда.

Баҳорги экиш-тикиш ишлари жумҳуриятимиз ҳудудида уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Бу мавсум Хоразм вилояти, Янгиариқ районининг Чапаев номидаги жамоа хўжалигида намунали ўтказиляпти. С. Саидов бошлиқ бедачилик бригадасида 80 гектар майдонга барака уруғи қадалди. Жорий йилда чорва учун мўл-кўл беда озуқаси тайёрлаш кўзда тутилган.

СУРАТДА: бригада бошлиғи С. Саидов ва колхозчи О. Курёзовлар.

Ш. ИБРОҲИМОВ олган сурат.

«Ҳосил пойдевори» мақоласини ўқиб

УРУҒЧИЛИККА ЭЪТИБОР КЕРАК

Уруғчилик — деҳқончиликнинг боши. Яхши ишлаганни сара уруғ муродига етказади. Нобопи эса ҳар қандай тажрибали кишини ҳам алдайди, доғда қолдиради. Эътибор берсангиз асл деҳқон бозордан ёки дуч келга одамдан уруғ олавермайди. Ҳамиша таниган, билган, ишончли кишиларга мурожаат қилади.

Сара уруғчиликда жамоамиз кўпгина тажриба орттирди. Уруғчиликка эътиборнинг кучайиб бораётгани, моддий манфаатдорликнинг нисбатан юқорилиги деҳқонларимизда қизиқиш уйғотиб, масъулият ҳиссини оширмоқда.

Уруғчилигимизнинг ҳозирги аҳволи қандай? Бу саволга дарҳол жавоб бериш мушкул. Табиий қийинчиликлардан ташқари сунъий равишда келтириб чиқарилаётган мураккабликлар бошимизни оғритмоқда.

Ҳозирги пайтда вилоятимизда экилаётган чигитларнинг аксарияти аъло сифатли хом ашё бермаётир. Энг кўп «Қирғиз-3» қадалмоқда. Унинг ҳам ҳосили биринчи сортга ўтмаётир. Ё биз деҳқонлар бу нав агротехникасини муфассал билмаётирмиз ёки нав аниқлаш ўлчовини қайтадан кўриб чиқиш керак. «Андижон-60» асосан биринчи нав бераётганди. Ҳосилдорлиги ҳам, касалликларга чидамлилиги ҳам, машина теримига қулайлиги ҳам бизбоп эди. Лекин унинг толаси дағал, саноатбоп эмас дейилиб, экилмай қўйилди. Синовлардан ўтган, районлаштирилган навларнинг аҳволини эса кўриб турибмиз. Негадир уларнинг муаллифлари — олимларимиз деҳқонлар билан бақамти туриб мусоҳаба қилишни исташмаётир. Савол битта: нега биринчи сорт ҳосил берадиган нав яратилмаётир?

Йиллик режани бажаришда, ҳосилдорликда оддий жамоалар билан уруғчилик жамоаларига бир хил талаб қўйиб келинди. Топшириқни нима қилиб бўлса ҳам уддалаш мажбурияти уруғчиликнинг издан чиқишига олиб келди. Режани адо этиш учун гектарига 80—100 минг туп кўчат бўлиши зарур. Бусиз мақсадга эришиш мумкин эмас. Уруғ етиштириладиган бир гектар майдонда эса 50-60 минг туп кўчат ўстирилиши лозим. Кўриниб турибдики, бу сунъий тўсиқлар таъсир кўрсатиб келди.

Жумҳурият Вазирлар Кенгашининг уруғчиликни яхшилашга оид қарори айни бизларнинг муддаомизни ифодалади. Унда уруғчилик жамоалари таъминотини яхшилаш, ҳосилдорлигини 5 центнерга камайтириш, шу хўжаликнинг ўзида уруғ саралайдиган кичкина заводлар қурилишини тезлаштириш айтилди. Ушбу қарор муҳим соҳадаги нуқсонларни бартараф этиш йўл-йўриқларини тўла ифодалаб турибди.

Лекин жойларда унинг ижроси етарли назорат қилинмаётганлиги ачинарлидир. Бизнинг районимизда бу қарорни амалга оширишда дадил тадбирлар белгиланди. Ҳосилдорлик камайтирилди, техника таъминоти ҳам яхшиланиб бораётир. Бироқ ҳамма ерда ҳам аҳвол биздагидай дуруст деб бўлмайди. Вазирлар Кенгашининг кўрсатмаси қандай бажарилаётгани ҳамон назардан четда қолмоқда.

Техника таъминотидаги оворагарчиликни қаранг. Янги техникани вилоят пахта уруғчилиги бош бошқармасидан оламиз. Унинг эҳтиёт қисмлари эса район ихтиёрида. Уруғчилик бошқармаси аҳволини кўриб эса беихтиёр ачиниб кетасиз. У Андижондаги 3-пахта заводининг бир бурчагидаги торгина хонага тиқиштириб қўйилган. Ҳамма мутахассислар битта хонада ноилож ишлашаяпти. Мана сизга уруғчиликка бўлган муносабат!?

Қарорда ҳамма имконият яратиб берилиши назарда тутилган. Амалда эса тамоман бошқа манзара. Аниқ мисолларга мурожаат қиламиз. Жамоа билан пахта заводлари ўртасида тузилган шартномага биноан жорий йил ҳосили ҳисобидан 25 фоиз маблағ берилиши керак. Ҳозирга қадар у жамоаларга ўтказилмади. Ваҳоланки, ишлар аллақачон бошланиб кетди. Пул зарур. Пахта заводлари эса юқоридан рухсат берилгани йўқ деб, оёқ тираб туришибди.

Бугина эмас. Вазирлар Кенгашининг 342-қарорига асосан 1990 йилда топширилган ялпи ҳосилнинг 1991 йил январидан бошлаб қайта ишланаётган қисми янги нархда қайтадан ҳисоб-китоб қилиниши керак эди. Қарорга амал қилинса, райондаги барча жамоаларга 12 миллион сўм ўтказилиши керак. Бу ҳам ҳалигача берилгани йўқ. Хўш, буни қандай тушуниш керак? Қоғозда ғамхўрлигу амалда ғирромликми? Ёки бунинг биз билмайдиган бошқа сабаблари борми? Хуллас, сара уруғ етиштириш йўлидаги ҳаракатлар ана шундай тўсиқларга дуч келаётир.

Уруғчилик жуда нозик масала. Ҳозиргидай юзакичилик билан бугун, эртани ўтказиш мумкиндир. Лекин беш, ўн йилдан кейин нима қиламиз? Айбдорни қаердан излаймиз? Пахта заводидагилар, пишмаган пахтани териб топширган, деб жамоани айбдор қилаётир. Хўжаликлар эса чигит заводда яхши саралнмайди, деб саноатчилардан ўпкалаётир. Бундай машмашанинг кимга кераги бор? Масалан, бизда сара уруғ етиштирилади. Кичкина заводимиз ҳам бўлганда ҳамма жараён ўзимизда бажариларди, масъулият фақат бизнинг зиммамизга юкланарди. Уруғ ёмон чиқса айбдорни қидириб ўтиришга ҳожат қолмайди. Демак, амалий ҳаракатни бошлаб, самарали йўлни танлаш шарт.

Ёки бошқа мисол. Уруғчиликдаги исрофгарчиликни қаранг. Аниқ уялаб экиладиган сеялкалар йўқлиги, шунингдек чигитга тўла ишонч бўлмаслиги оқибатида бир гектар майдонга 70 килограммгача уруғлик сарфланмоқда. Илгари бир килограмм чигит 19 тийин эди. 100 килограмми 19 сўм бўларди. Шунинг учун қўрқмай қадалаверарди. Энди ҳар килограммининг нархи 1 сўм 90 тийинга кўтарилди. Демак, юз килограмми 190 сўм. Чигитга нисбатан ҳотамтойлик қилиш қимматга тушиши тайин. Уруғ ишончли бўлса, аниқ уялаб экиладиган сеялкалар яратилса, бир гектар ерга ўртача 6-7 килограмм чигит кифоя.

Уруғчиликнинг нобоплиги пахта таннархига таъсир этмоқда. Чунки ола чиқса қайта экасиз. Кўчат соғлом бўлмаса, ишловни кўпайтирасиз, озуқа сарфи ортади. Натижада қўшимча меҳнат сарфланади. Бу ҳаражатни оширади. Ўтган йили бир центнер хом ашё етиштириш учун 71 сўм 90 тийин ўрнига 93 сўм 14 тийин ишлатилди. Қаттиқ меҳнат билан ҳосил яратдик. Давлатга 1449 тонна ўрнига 1472 тонна оқ олтин топшириб, режадагидан 191 минг сўм ошиқ даромад олдик. Бу бизни қаноатлантиргани йўқ, албатта. Ҳар гектар пахта майдонининг самарадорлиги режадаги 2643 сўм ўрнига 3026 сўмни ташкил этди. Бу ҳам биз кутган иқтисодий самара эмас.

Хуллас, пахта уруғчилигини такомиллаштириш энг долзарб масала бўлиб турибди. Уруғ сара ва ишончли бўлса, даромад манбаига айланади. Бусиз пахтачиликдаги муаммоларни тўла-тўкис ҳал этиб бўлмайди. «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномасида бу борада баҳс-мунозара бошлаб, жуда тўғри иш қилинди. Муҳим соҳада тезроқ тартиб ўрнатиш, ишни тўғри йўлга қўйишгина иқтисодий аҳволни мустаҳкамлаб, деҳқончилигимизни янги даражага кўтариши мумкин.

Х. ҚУРБОНОВ,
Москва районидаги Усмон Юсупов номли жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси.

ДОН ЭКИШ ҚИЗҒИН

Қизилтепа районидаги Алишер Навоий номли колхозда ўтган йили кузда 20 гектар ерда арпа, буғдой, 30 гектарда оралиқ экинлари экилганди. Ҳозир улар сифатли парваришланиб, маромида суғорилмоқда. Ғаллакорлар ҳар гектар майдондан 30—35 центнердан дон олишни кўзлашаяпти.

Хўжаликда баҳорги экиш-тикиш ҳам қизғин давом этмоқда. Ғайбулла Қўзиев бошлиқ бригада аъзолари Ўртачўл массивидан ўзлаштирилган 10 гектар ерга буғдой, 35 гектарга арпа уруғи қадашди. Механизатор Бахтиёр Юзбоев муҳим тадбирни тез ва соз ўтказишда ғайрат кўрсатди. Меҳнат аҳли қўриқ ғаллазорларнинг ҳар гектаридан 25 центнердан дон ҳосили кўтаришни мўлжаллашаяпти.

Б. МАНСУРОВ.

ҚАЙНАМА ШАРОБИ

Самарқанд узуми, майизи, ширин шарбатию кишига яхши кайфият бахш этувчи шаробининг шуҳрати азалдан маълум. Шинни, уруғдан дори-дармон ҳамда учқора, олтинранг майиз тайёрлашнинг тарихи узоқ. Азалдан ҳар бир хонадон ертўласида сирланган хумларда шароб сақланган.

Пахта яккаҳокимлиги бу соҳада ҳам ўз асоратини қолдирди. Биргина Самарқанд районида ихтисослаштирилган «Партия XXV съезди» давлат хўжалиги-заводи, «Ленинизм», «Ленинобод», «Боғизағон» давлат хўжаликларида, қўшни Булунғур, Паст Дарғом районларида минг-минглаб токзорлар пайҳон этилди. Бу катта иқтисодий зарар келтирибгина қолмай, балки оддий соҳибкорнинг рўзғорига ҳам таъсир етказди.

Энди ўша хатоларнинг азобини чекиб, қайтадан ток кўчатлари ўтқазаяпмиз. Лекин улар ҳосилга кириб, деҳқон ҳамёни пул кўргунча кўп вақт керак.

Орамизда маҳсулотни қайта ишлаш йўли билан ўзини, деҳқонни, жамоани ўйлайдиганлар бор. Қардош озор ўғлони Ҳусайн оға Мамадалиев шундай жонкуярлардан. У бир вақтлар Самарқанд районидаги Энгельс номли жамоа хўжалигининг Қайнама қишлоғида узумни қайта ишлаш цехи ташкил этишда фаоллик кўрсатган. Унда шарбат ва шароб тайёрланарди. Грузин Гиви бошчилигида ишлаб чиқарилган ранги нафис, хуштаъм «Зарафшон» коньяги, «Шипучи», «Роҳат» шампанлари жаҳон кўргазмаларида олтин, кумуш медаллар, дипломлар билан тақдирланди. Токзорлар қисқариб, маҳсулот камайгач цех ҳувиллаб қолди. Охир-оқибат соҳибкору ишчининг ризқига зиён етди.

Айни пайтда районда 12 та узумни қайта ишлаш цехи ишламоқда. Энгельс номли жамоа хўжалиги қошида Ҳ. Мамадалиев бошқараётган цех— уларнинг энг каттаси, Самарқанддаги Ховренко номли вино заводига хом ашё тайёрлаб берадиган йирик бўлинмалардан. Ҳусайн оға ишни қайта жиҳозлашдан бошлади. Барча ускуналар янгиланди, қўшимча бинолар қурилди, малакали кадрлар танланди.

Бултур узумчиликдан олинган 2 миллион сўм даромаднинг асосий қисми шу цех ҳиссасига тўғри келади. Эндиликда қўшни «Москва» жамоа хўжалиги, «СССР 50 йиллиги», «Ипакчилик» давлат хўжаликлари, Булунғур, Жомбой, Паст Дарғом районларининг қатор узумчилик хўжаликларидан ҳам маҳсулот қабул қилиб, уни қайта ишлаш имконияти туғилди. Янги мосламалар ёрдамида чиқарилаётган «Мадера», «Чашма», «Алиактика», «Жасорат», «Юбилей» шаробларининг асл масаллиқлари ҳам шу ерда тайёрланиб, сўнгра заводга жўнатилади. Ўтган йили цех соҳибкорлардан 4100 тонна ўрнига 5050 тонна маҳсулот сотиб олди. Бундан истеъмолчиларга 3,5 миллион литр шароб етказиб бериш кўзланган.

Қайнама шаробининг, цехнинг илгариги шуҳратини тиклаш Ҳусайн оға ва у бошлиқ жамоанинг эзгу нияти. Оғанинг фикрича, аввало узум қабул қилиш жойини кенгайтириш, қўшимча техника, ишчиларга қулай шароит, имконият керак. Шиша идишлар кам. Ҳар бир нав учун алоҳида майдон ажратиш лозим. Шунда янги, янада хуштаъм ичимликлар тайёрлаш мумкин. Орзулар амалга ошса цех йилига хўжаликлардан 4—5 минг тонна эмас, балки 10—12 минг тонна ҳосилни қабул қилиш ва қайта ишлаб, маҳсулотларини жаҳон бозорига чиқаришга, иқтисодиётни яхшилашга эришади.

Турли ноёб дори-дармон тайёрлашда ишончли манба бўлган узум данагини йиғишга ҳам эътиборни ошириш керак. Ҳусайн оға бунинг ҳам чораларини кўрмоқда. Бултур 60 килограмм маҳсулот Фарғона ёғ-мой комбинатига юборилди. Бу 5 минг сўм қўшимча даромад келтирди.

Бугун кўрилаётган фойда тарозининг бир палласи бўлса, Ўзбекистоннинг, жумладан Самарқанднинг узумларини, майизини, роҳатбахш шарбату шаробларини кўпайтириш, шуҳратини тағин оламга ёйиш иккинчисидир.

А. МУҲАММАДАЛИЕВ.

Қайта ишлаш саноати

ОМИЛКОРЛИК САМАРАСИ

Ҳозир мамлакатимизда ижтимоий-иқтисодий танглик кўчасидан чиқиш йўллари изланмоқда. Бугунги шароит пухта фикрлаб, янгича иш юритишни талаб этаяпти. Раҳбару мутахассис «бажарувчи»лик кайфиятидан қутилиб, ташаббус ва тадбиркорлик кўрсатаётган жойда муваффақият таъминланмоқда.

Янгиариқ районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигида кейинги йилларда рўй берган ўзгаришлар шундай интилишлар меваси. Бултур асосий тармоқ — пахтачиликда муайян ютуқларга эришилди. Ҳар гектар майдондан 2917 сўм ўрнига 3707 сўм даромад олинди.

Илғор иш усуллари, хусусан, оила пудрати қўлланилиши таннархни арзонлаштириш, меҳнаткашлар моддий манфаатдорлигини оширишга, ердан оқилона фойдаланишга қаратилган. Зотан, Ўзбекистон Компартиясининг ҳаракат дастурида таъкидланганидек, «Ер ва сув ресурсларининг чекланганлиги» бу хўжаликка ҳам хосдир.

1987 йилда сўнгги 187 гектар шўрҳок ер ўзлаштирилиб, хўжаликнинг умумий экин майдони 1792 гектарга етказилган эди. Аҳолига қўшимча томорқа ажратиб берилгач, бу бироз қисқарди. Ҳар йили 40—50 гектар ер уй-жой, маданий-маиший бинолар қуришга ажратилмоқда. Бу миқдор келгусида янада ортиши мумкин. Чунки аҳоли сони кўпаймоқда. Агар 1965 йилда бу ерда 3000 киши истиқомат қилган бўлса, ҳозир уларнинг сони 6,5 мингдан зиёд. Бинобарин ер муаммоси нақадар ўткир эканлиги, мамлакатимизнинг айрим минтақаларида бўлгани сингари уни мулк сифатида бериш имкони йўқлиги ойдинлашади. Деҳқончилик ҳаёт кечиришнинг бирдан-бир манбаи бўлиб қололмаслиги ҳам аёнлашмоқда. Демак, жамоа меҳнатининг янги усулларини топиш керак.

Хўжалик мутахассислари асосий эътиборни истиқболли икки йўналишга қаратдилар. Биринчиси, гектар ҳисобига ҳосилдорлиги ва даромади юқори бўлган ҳамда ташқи савдо талабларига жавоб бера оладиган маҳсулотлар етиштириш. Бундай имконият мавжуд. Масалан, машҳур Ҳазорасп олмасини олайлик. Гектар бошига 7—8 тонна мева беради. Таъми ва шираси бошқа навлардан фарқ қилувчи бу олмани килограммини 1 сўмдан сотганда ҳам катта наф кўриш мумкин. Ҳолбуки у бозорда 4—5 сўмдан кам эмас. Ёки Хоразмнинг ширин-шакар қовунлари замонавий технология асосида қайта ишланса, уни истаган хорижий давлат сотиб олади.

Иккинчиси, маҳсулотни қайта ишлаш корхоналари барпо этиш. Иқтисодиёт танг ҳолда қолган бугунги кунда қишлоқни уларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Бунда хўжаликнинг иқтисодий аҳволини яхшилаш билан бирга ишсизлик муаммоси ҳам бирмунча бартараф этилади. Пишиқчилик даврида колхоз ва совхозларда етиштирилган мева, сабзавот, полиз маҳсулотлари нобудгарчилигига чек қўйилади. Хўжаликда бултур йилига 3 миллион шартли банка маҳсулот тайёрлаш қувватига эга бўлган консерва заводи ишга туширилди. Унинг маҳсулотларини сотиш ҳисобига ҳозирдаёқ 207 минг сўм фойда олинди.

Мазкур завод иқтисодиётни мустаҳкамлашнинг янги имкониятларини очиб берди. Россия Федерациясининг кўпгина шаҳар, қишлоқлари билан ўзаро маҳсулот айирбошлаш йўлга қўйилди. Помидор, бодринг консервалари жўнатиш эвазига арзон нархда қурилиш материаллари олинмоқда. Бу ўз навбатида қишлоқда бунёдкорлик ишлари ривожини таъминламоқда.

Ўтган йили фойдаланишга топширилган иншоотлар ичида сиғими 500 тонналик совутгич ҳам бор. Бу йил муҳим икки объект иш бошлади. Яқин орада мой ишлаб чиқарадиган ўз заводига эга бўлади. У қувват ва ускуналаниши жиҳатидан вилоят марказида ишлаб турган ҳозирча ягона ёғ-мой комбинатидан асло қолишмайди. Бозор иқтисодиёти шароитида бундай корхона катта фойда келтиради. Чигитни қайта ишлаш ҳисобига ёғдан ташқари, чорвачиликнинг муҳим озуқаси — кунжара ҳам олиш мумкин. Қолаверса, вилоятда иккита корхона бўлиши арзон ва сифатли маҳсулот рақобатини юзага келтиради. Пахтакор хўжаликлар хом ашёсини қайта ишлатишда танлаш ҳуқуқини қўлга киритадилар.

Хўжалик ҳудудида жойлашган Жирмизкўлда ҳаёт қайта жонланди. Қуриб қолаёзган кўлга яқинда сув келтирилди. Бу ерда балиқчиликни ривожлантириш кўзланаяпти. Луқмаи ҳалол қарийб 100 гектар майдондаги ҳавзаларда етиштирилади. Сув йўллари барпо қилинди, ҳавзалар балиқ ўстиришга тахт. Бу эзгу иш маҳсулот кўпайтириш билан бирга атрофдаги табиий мувозанатни ҳам тиклайди.

Коммунизмликлар тажрибаси кенг оммалашмоқда. Райондаги бошқа хўжаликларда ҳам корхоналар бунёд этилиб, маҳаллий саноат тармоқлари кенгайтирилаяпти. Яқинда «1 Май» жамоа хўжалигида гилам ва палос тўқиш цехи ишга туширилди. Унда тайёрланган сержило гиламлар кўпчиликка манзур бўлмоқда. «Коммуна» жамоа хўжалигида ҳам ёрдамчи соҳалар ривожлантирилаяпти. Районда халқ фаровонлигини ошириш, ижтимоий-иқтисодий аҳволни яхшилашга қаратилган тадбирларда ички имкониятларни ҳисобга олган ҳолда кўплаб қайта ишлаш корхоналарини вужудга келтириш назарда тутилган. Бу кишида эртанги кун яхши бўлишига умид ва ишонч уйғотади.

Ж. ЮСУПОВ.

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

Қувасой шаҳрига қарашли Акмал Икромов номли давлат хўжалигида кўкламги юмушлар уюшқоқлик билан амалга оширилаяпти. Бултур кузда 250 гектар ерга ғалла, 66 гектар майдонга оралиқ экинлари экилганди. Айни пайтда майсалар сифатли парвариш қилинмоқда. Ғалла ниҳоллари, 60 гектар ердаги оралиқ экинлари бир сира озиқлантирилди. 95 гектар бедазор ўғитланиб бороналанди.

Шу кезларда бошқа турдаги экинларни экишга ҳам катта эътибор берилаяпти. 6 гектар ерга пиёз уруғи сепилди.

Хўжаликда янги боғ яратиш борасида ҳам ибратли ишлар қилинаяпти. Бу йил 35 гектар мевазор барпо этиш мўлжалланган. Ҳозирга қадар 2,5 минг туп кўчат ўтқазилди. Шунингдек, эски боғларнинг оласига 4.400 туп ниҳол экилди.

У. ҲАБИБУЛЛАЕВ.

ЧОРВАЧИЛИК—РИЗҚУ РЎЗ МАНБАИ

ЎРТАЧЎЛ ЯЙЛОВЛАРИДА

Шу файзли кезларда Ўртачўл яйловлари ажиб манзара кашф этган. Кўм-кўк майсалар, гулу лолалар кўзни қувнатади. Майин шабода хушбўй ҳидни димоққа уфуради. Жажжи қўзичоқларнинг маъраши, чўпон найининг сеҳрли овози ён атрофни тутган. Чўпонларнинг кайфияти аъло. Сабаби тўл олиш мавсуми қувончли якунланаяпти. Муборак даштларида мавжуд 35.088 бош совлиқнинг аксарияти қўзилади. Уларнинг ҳар юзидан ўрта ҳисобда 105 тадан насл олинмоқда. Хўжаликлар ўртасидаги ўзаро мусобақада Муборак давлат наслчилик заводи чорвадорлари пешқадамлик қилишяпти. Бу ерда ўз умрини ҳосиятли касбга бағишлаган тадбиркор, ташаббускор чўпонлар жуда кўп. Дилмурод Отамуродов, Саид Рўзиев, Наврўз Авазов, Қурбон Алиев кабиларнинг бой тажрибалари кўпчилик мулкига айланмоқда.

Мазкур хўжалик барпо этилгандан буён қоракўл терининг қимматбаҳо навлари яратилди. Давлатга кўплаб сут, гўшт, жун етказиб берилди. Наслчилик заводида олимлар тадқиқот ишларини олиб боришмоқда. Ҳамжиҳатлик, изланиш зое кетмади. Хорижий мамлакатларга наслдор қўчқорлар сотилди. Завод чорвадорлари меҳнатдаги муваффақиятлари учун бир неча марта Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг олтин ва кумуш медалларини олишга муяссар бўлишган. К. Омонов, Р. Холсаев каби чўпонлар кўксини қўша-қўша орден ва медаллар безаб турибди.

Наслчилик заводида ўтган йили 25.267 бош қўзи ўстиришга қолдирилганди. Қувончлиси шуки, муборакликлар ўзаро социалистик мусобақада ғолиб деб топилиб, «Москвич» автомашинаси ва автобус билан мукофотланишди. Бу барчанинг кайфиятига кайфият қўшди. Жорий йил бошида қатор тажрибали чўпонлар зиммага оширилган мажбуриятлар қабул қилишди. Ҳадемай улар ваъда бажарилганлиги ҳақида рапорт берадилар. Масъулиятли мавсум Аметхон Султон номли, «Гулистон» давлат хўжаликларида ҳам қувончли якунланаяпти.

Ечимини кутаётган муаммолар кўп. Яйловлар қисқариб кетганлиги ўз таъсирини кўрсатмоқда. Чорвачилик биноларини қуриш, борларини ремонт қилиш ҳам катта қийинчилик туғдирмоқда. Фермалардаги баъзи механизмлар арзимаган эҳтиёт қисмлар йўқлиги сабабли бекор ётибди. Чорвадорлар маданий яйловларни кенгайтириш ҳақида жиддий бош қотириш кераклигини таъкидлашмоқда.

И. АМИРҚУЛОВ.

ОЙИМҚИШЛОҚЛИК ФЕРМЕР

Нишонбой ака кўча эшигидан ҳовлига кириши билан димоғига нон ҳиди уфурилди. Умр йўлдоши Сайлихон опа уни очиқ чеҳра билан қарши олди. Дастурхонга иссиқ патир келтириб қўяр экан, ярим чин, ярим ҳазил аралаш деди:

— Бугундан бошлаб қаймоқсиз нонушта қиладиган бўлдик. Тарғил сут бермай қўйди. Иккинчиси нариги ойнинг бошига бузоқлайди. Эссизгина, невараларимиз сут-қатиққа зап ўрганишгандида.

— Ташвиш қилма аяси,— хотиржамлантирган бўлди хонадон соҳиби.— Яқинда сут-қатиқ, қаймоқни қўйгани жой тополмай қоласиз. Гўшт ҳам ўзимиздан чиқади.

Нишонбой ака ҳозиргина идорада директор Абдуллажон Қаюмов билан фермер хўжалиги ташкил этиш ҳақида маслаҳатлашганини гапириб берди.

— Ҳовлимиз дўппидек жой бўлса, бир товуққа ҳам дон ҳам сув керак. Ўн-ўн бешта мол боқишни ўзи бўладими.

— Чўчима,— бамайлихотир таъкидлади Нишонбой ака.— Тўрт ўғил, тўрт келининг бор. Бу хосиятли ишнинг мазасини тотиб кўришсин, кейин ўзлари ҳаракат қилиб қолишади. Ахир маъмурчилик ишига биз ҳам ҳисса қўшайликда.

Шундай қилиб Жалолқудуқ районидаги «Ойим» давлат хўжалиги ҳудудидаги 32-ўрта мактаб ўқитувчиси Нишонбой Юнусов хонадони совхоз билан шартнома тузди. Аммо дастлаб иш юришмади. Озуқа, ер ундириш қийин кечди. Совхоз раҳбарлари фермер учун керакли майдонни ажратиб беришга жон дилдан рози. Бироқ, идоралар ўртасидаги тўсиқлар, баъзи тўраларнинг қаршилиги туфайли ташаббускорларнинг хафсаласи пир бўлди. Директорнинг таъкидлашича, ер хўжалик балансидан чиқмагунча уни тақсимлаш мумкин эмас. Қачондир бирор қоғозбоз келиб, давлат бойлигини талон-тарож қилишда айблаши ҳеч гап эмас.

Фермер ойлар мобайнида елиб югуриб, идора ва ташкилотларнинг раҳбарлари олдида сарғайди. Қизиқ, ҳамма уни ўзича қўллаб-қувватлаган бўлади, амалий ишдан эса дарак йўқ. Район ижроия қўмитаси раиси Манзурахон Эгамова бош қўшди-ю муз жойидан кўчди. Унинг кўмаги билан молхона қурилиши учун 200 дона шифер ажратиш масаласи ҳам ижобий ҳал бўлди.

Ижроқўмдагиларнинг янгиликни қучоқ очиб кутиб олишини пайқаган банк ходимлари ҳам Нишонбой Юнусовга қарз учун ажратилган 25 минг сўм пулни пайсалга солмай бердилар. Нишонбой ака ўғилларини ёнига олиб бозорга жўнади. Дастлабига 10 бош сигир харид қилинди.

Энди Нишонбой аканинг бош қашишга қўли тегмасди. Ишни янги олинган томорқасига молхона қуришдан бошлади. Улар яшаётган «Коммунизм» маҳалласининг катта-кичиги, ўғил-қизлар, келинлар бир бўлиб ҳашар йўли билан молхонани тиклашди. Отанг ҳам, онанг ҳам маҳалла деганлари шуда.

Ўртанча ўғил Орифжон 10 бош сигирни соға бошлади. Қўли бўшади дегунча бузоқларнинг емишидан хабар олади. Давлат хўжалигининг ветеринария врачи Маҳаммаджон Мадаминов фермерлар хонадонидан қадамини узмади.

Хонадон фермасида қишлов кўнгилдагидек ўтди. 3 гектар ерга озуқа учун экилган маккажўхори ҳамда рапсдан мўл ҳосил олинди. Қишловга 70 тоннага яқин хашак жамғарилди. Сигирнинг сути тилида, дейдилар. Фермерликнинг биринчи йили баракали бўлди. Давлатга режалаштирилганидан 7 тонна кўп сут топширилди. Ёғлилик даражаси 3,4 фоизни ташкил этди. Давлат хўжалигида ҳар бош сигирдан 4—5 килограммдан маҳсулот олинаётган бир пайтда, хонадон фермасидагилар бу кўрсаткични 10—12 килограммга етказдилар.

Йилдан-йилга фермер хонадонининг даромадига қут-барака кираяпти. Бултур давлатга 14 тонна сут топширилди. Оила бюджети 9 минг сўмга яқинлашиб қолди.

С. РЎЗИМАТОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ИХЛОС

Лавҳа

Ҳалимахон учинчи қизини узатганидан кейин кенг ҳовли ҳувуллаб қолди. Айниқса, Шоиранинг ўрни билинди. Меҳрибон уйни йиғиб-теришдан сира чарчамасди. Пазандалигини айтмайсизми? Ота-она ҳориб-чарчаб ишдан келишганда очиқ чеҳра билан кутиб оларди. Онаизор қизларининг ҳаётда ўз тенгини, бахтини топиб, уйли-жойли, бола-чақали бўлиб кетишганидан хурсанд. Қийғос гуллаган мевали дарахтларга тикиларкан, қалбини илиқ ҳислар чулғади. Куни кеча мусобақа пешқадами сифатида қимматбаҳо эсдалик совғаси билан мукофотланганида ҳамкасблари айтган илиқ сўзлар руҳиятига ижобий таъсир қилганлигини сезди. Чарчоқлари ёзилгандек бўлди.

Ҳалимахон қишлоқда ўзини бахтли аёллардан бири деб санашга ҳақли. Сигир соғувчилик касбига ихлос қўйиб кам бўлмади. Бахт топди, шараф топди. Ана шу меҳнат уни кўпчиликка танитди, обрў-эҳтиромга буркади. Аммо бахтга эришишнинг ўзи бўлмади.

...Ўша йили қиш оғир келди. Хўжалик чорвадорлари мушкул аҳволда қолдилар. Ишчи кучи, озуқа етишмасди. Шу боис хўжалик раҳбарлари хотин-қизларни хосиятли касбни ардоқлашга даъват этдилар. Бахтли хонадон келинчаги — Ҳалимахон ўйланиб қолди. Фермага ишга кирса қандай бўларкин? Хонадон соҳиблари унинг раъйини қайтаришмади. Шундай қилиб, Ҳалима Ғафурова чорвадорлар сафига қўшилди. У меҳнат билан вояга етганди. Молларни парваришлаш, сигир соғишнинг ҳадисини олганди. Аммо 20 бош сигирни эплашнинг ўзи бўлмас экан. Айрим говмишлар дастлаб ўзларига яқинлаштирмадилар. Маҳсулдорлик кескин камайиб кетди. Очиғи, Ҳалимахон ташвишланиб, саросимага тушди. Хижолатдан ўнғайсизланарди. Оғир дамларда тажрибали чорвадор Улма опа Тулегенова унга мададкор бўлди.

— Касбимиз ғоят машаққатли. Айниқса, қиш кунлари тишни тишга қўйишга тўғри келади, синглим,— деди мураббий.— Ходимлар камлиги туфайли биринчи кунданоқ мустақил иш бошладинг. Ироданг мустаҳкам экан, унча-мунчаси чидолмасди. Бугундан бошлаб ҳамжиҳатликда ишлаймиз. Мана кўрасан, ҳаммаси яхши бўлади.

Ҳалима Ғафурова қарамоғидаги сигирларни меҳр билан парваришлади. Илғорлар тажрибасини, ҳар бир говмишнинг атворини қунт билан ўрганди. Кўрсаткичларни махсус дафтарга қайд этиб борди. Касбга оид адабиётларни мутолаа қилди. Машинада сут соғишнинг ҳадисини олиш учун вақт билан ҳисоблашмади. Ойлар ўтди. Ёш чорвадорнинг иши олдинга босди. Ҳар сигирдан кунига 8—9 килограммдан сут соғиб ола бошлади. Йил охирида эса мусобақа пешқадамлари билан рақобатлашадиган бўлди.

Ҳалимахон ташкилотчи, зукко, ҳар бир масалага давлат нуқтаи назаридан ёндашадиган аёл. Шу боис ҳамқишлоқлари унга ишонч билдириб, дастлаб қишлоқ Кенгаши, сўнг район Кенгаши депутати этиб сайладилар. Моҳир чорвадор масъулиятни чуқур ҳис қилди. Сайловчилар наказини бажариш учун жонбозлик кўрсатди. Йўлларга асфальт ётқизиш, хўжалик ҳудудидаги кўчаларни ободонлаштириш ишига муносиб ҳисса қўшди. Қанчадан-қанча меҳнат фахрийларининг мушкулини осон қилди.

1990 йилда Ҳалима Ғафурова ҳар сигирдан 3.200 килограммдан маҳсулот олиб, барчани хурсанд қилди. Эндиликда унинг шогирдлари кўп. Айниқса Калинин район Кенгаши депутати Турсуной Бердиева, ташаббускор чорвадор Роза Абдуллаевадан миннатдор. Улар унинг насиҳатларига амал қилиб, қисқа вақт ичида юқори кўрсаткичларга эришдилар.

— Ҳар бир жамоада кўпчилик суянган, ишбилармон кишилар бўлади, — дейди Калинин районидаги «Назарбек» давлат хўжалигининг бош муҳандиси Аҳмаджон Ҳусанов. — Улар ҳар қандай шароитда ҳам ишнинг қаловини топишади. Сўз ва шахсий ибратлари билан ҳамкасбларини олға ундашади. Ҳалимахон Ғафурова ҳақида ҳурмат ва миннатдорчилик билан гапираман. Қани энди ҳаётда ҳамма ўз касбини у каби севса, ардоқласа. Қишлоғимиздагиларнинг Ғафуровлар оиласига ҳаваслари келади. Ҳалимахон умрдоши билан 7 фарзандни тарбиялаб вояга етказишди. Улар ота-оналари каби меҳнатсевар, одамохун кишилар бўлиб вояга етдилар.

Устоз чорвадорнинг режалари янада улкан. Бу йил ҳар сигирдан 3.500 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилган. Дастлабки натижалар иш ваъдага яраша бораётганини кўрсатмоқда. Ҳалимахон кунига ўрта ҳисобда 200 килограммдан серқаймоқ сут топшираяпти. Меҳнат қилган етар муродга, деганларидек, қаҳрамонимизнинг барча эзгу ниятлари рўёбга чиқмоқда. Кўп йиллик ҳалол меҳнатлари орден ва медаллар, ҳамда «Москвич» енгил автомашинаси билан тақдирланган.

Э. ТЎЛАБАНОВ,
М. УСМОНОВ.

«Қишлоқ ҳақиқати» бонг уради

ХЎЖАЛИК ШУҲРАТИ НЕГА СЎНДИ?

Олдимизда 1975—80-йилларда чоп этилган рўзномаларнинг тахламлари. Уларда Сирдарё районидаги «Малик» давлат-наслчилик хўжалигида тармоқни жадал ривожлантиришда эришилаётган улкан муваффақиятлар, илғорлар тажрибаси, ютуқлар омили хусусида махсус саҳифалар, туркум мақолалар эълон қилинган. Ҳа, чиндан ҳам ўша кезларда хўжалик пахтакорлари, чорвадорлари, озуқакорларининг довруғи республикага кенг ёйилганди. Улар ҳузурига жумҳурият турли бурчакларидан, ҳатто қардош республикалардан вакиллар келиб, хўжаликка омилкорлик билан раҳбарлик қилишнинг янгича усулларини ўрганиб қайтишарди.

Афсуски, эндиликда мазкур совхоз ҳақидаги мақолалар рўзнома ва журналлар саҳифаларида деярли кўринмай қолди. Сабаб? Сирдарё район партия комитетининг иккинчи котиби Иларион Алексеевич Пак шу саволга лўнда жавоб берди:

— Биласизми, эришилган натижалар билан кифояланиш, хотиржамликка берилиш ҳамиша ташвиш келтиради. Фикримча «Малик» давлат хўжалиги раҳбарлари чорвачиликни ривожлантиришнинг бош омили — озуқа етиштиришга эътиборни сусайтириб юборганликлари қимматга тушди.

Давлат хўжалиги идорасида бир гуруҳ раҳбар ва мутахассислар билан суҳбатлашаяпмиз. Директор Қидирали Нуралиев қиёфасида аввалгидек ишонч, қатъият сезилмасди.

— Ўтган йили пахтачилик бўйича яхши кўрсаткичларга эришдик. Аммо чорвачилик орқага кетди, — деди у. — Бунинг сабаблари кўп. Умуман раҳбарга осон бўлмай қолди...

Биз чорвадорлар, мутахассислар, цех партия ташкилотлари котибларининг тармоқда мушкул вазият юзага келганлигининг туб сабаблари ҳақидаги фикрлари билан қизиқдик. Кимдир инсон омилига, ижтимоий соҳани ривожлантиришга етарли эътибор берилмаётганлиги ҳақида гапирса, бошқа биров асосий куч пахтага қаратилиб, чорвачиликка панжа орасидан қаралаётганлигини куйиниб гапирди.

Хўжаликда ҳозир ҳам барча тармоқни бирдек ривожлантириш учун имконият етарли. Замонавий чорвачилик комплексларида 3.050 бош қорамол парваришланмоқда. Шундан 906 таси соғин сигир. Говмишларнинг ҳаммаси зотдор моллардир. Гап ишни омилкорлик билан ташкил этишда қолган. Бахтга қарши юқорида таъкидланганидек, хўжалик раҳбарлари сўнгги вақтларда тармоқни давр талаблари асосида жадал ривожлантириш, муаммоларни вақтида ҳал этиш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга оширмадилар. Кадрлар масъулиятини кучайтириш, ички имкониятларни ишга солиш, озуқа базасини мустаҳкамлаш назардан четда қолди.

Баъзи ўринларда тармоқ ходимлари молларни рацион асосида озиқлантириш, зооветеринария қоидаларига риоя қилишда камчиликларга йўл қўйдилар. Меҳнат интизоми бўшашди. Оқибатда 1991 йилга келиб кўрсаткичлар кескин пасайиб кетди. Жумладан, январь ойида давлатга режадаги 340 тонна ўрнига 290 тонна сут, 54 тонна ўрнига 28 тонна гўшт топширилди холос. Февралда эса бироз олға силжишга эришилди. Аммо маҳсулот сифати паст, таннархи қиммат.

Бизни бир нарса ажаблантирди. Директор Х. Нуралиев, бош зоотехник В. Савкин ва бошқа мутахассислар камчиликларини мардона тан олиш ўрнига режадаги аралаш емни олдшолмаётганликларини зўр бериб рўкач қилишарди. Ахир ер, сув, техника, ишчи кучи етарли бўла туриб, давлатга кўз тикиш уят эмасми?.. Шу ўринда республика қишлоқ хўжалиги ходимларининг қурултойи материалларида таъкидланган қуйидаги сатрларни келтириш жоиз: «Чорвачиликни ривожлантиришдаги асосий камчилик — бу тармоқнинг озуқа билан яхши таъминланмаганлигидир. Ҳалигача кўп хўжаликлар кам ҳосилли ерларни озуқа экишга ажратадилар. Уларга етарли даражада ўғит берилмайди. Фермалардаги иш бўшашиб кетган, наслчилик, зооветеринария хизмати савияси паст».

Хўжалик раҳбарлари фаолияти худди ана шу нуқтаи назардан баҳоланса, судралиш сабаблари яққол намоён бўлади. Бу ерда озуқа экинлари учун 1.600 гектар ер ажратилган. Тўртта ихтисослашган махсус бригада емиш тайёрлаш билан шуғулланяпти. Уларга ғамхўрлик талабчанлик билан бирга қўшиб олиб борилмаяпти. Сидқидил тер тўккан озуқакорлар вақтида моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилаётгани йўқ. Бедага бўлган муносабат ўзгармаяпти. Ҳал қилувчи дамларда экинни суғориш, озиқлантириш ўз ҳолига ташлаб қўйилмоқда. Оқибат натижада ҳар гектар ердан 170 центнердан беда пичани олиняпти. Бу қўшни хўжаликлар эришаётган натижадан анча паст кўрсаткичдир. Сигир соғувчиларнинг таъкидлашларича, 1990—91 йил қиш мавсумига пухта тайёргарлик кўрилмади. Молхоналарни ремонт қилиш кўнгилдагидек амалга оширилмади. Озуқа тайёрлашга масъулиятсизларча ёндошилди. Режадаги 4.500 тонна ўрнига 3.800 тонна силос, 2.200 тонна ўрнига 1.500 тонна дағал хашак, 900 тонна ўрнига 770 тонна лавлаги жамғарилди холос. Пировард натижада қишли-қировли кунларда «Малик» совхозидагилар ем-хашак қидириб, зир югуриб қолишди. Не алфозда Қозоғистон хўжаликларидан 200 тонна хашак, Ворошилов райони колхоз ва совхозларидан 50 тонна сенаж, қўшни Ильич номли жамоа хўжалигидан 50 тонна силос сотиб олинди. Шунинг ўзига қарийб 60 минг сўм сарфланди. Бу кетишда чорвачиликни жадал ривожлантириш уни сердаромад соҳага айлантириш ҳақида қандай гап бўлиши мумкин?!

Сутчилик комплекси томон йўл олдик. Чорвадорлар дам олиш хонасига кирганимизда директор Қ. Нуралиев, хўжалик касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Истам Йўляхшиев ханг-у манг бўлиб қолишди. Хона айқаш-уйқаш бўлиб ётибди. Оммавий-сиёсий, ғоявий-тарбиявий ишлар талабга жавоб бермаслигига ишонч ҳосил қилдик. Кишини ранжитадиган томони шундаки, 1983 йил мусобақа якунлари (?), КПСС XXVII съезди қарорларини муваффақиятли амалга оширишга даъват этувчи шиорлар кўзга ташланади. Тарғиботчи ким эканлигини чорвадорлар билишмайди. Инсон омилига етарли эътибор берилмаётир. Қанча гап сўзлардан кейингина ферма яқинида янги ошхона қурилаяпти.

Ҳа, қаерда оммавий-сиёсий, тарбиявий-ташкилий ишлар яхши йўлга қўйилмаса, ҳеч қачон пировард натижа кўнгилдагидек бўлмайди. Бу — ҳаётий ҳақиқат.

Ферма мудири Дармон Чилтоновга кўнгилсиз ҳол таъсир қилди чоғи, сарғайиб кетган расмлар-ни кўздан кечираётиб деди:

— Эътиборсизлик, совуққонлик сабабли «рекордчи» сигирларни тугатиб юбордик. Бу эндиликда ўз салбий оқибатларини намоён қилмоқда.

Ферма мудирининг куйинганича бор. Хўжалик довруғ таратган омадли кезларда бир йилда 8—9 минг килограмм атрофида сут берадиган «Врачиха», «Гроза», «Ласточка» каби маҳсулдор говмишлар йўқ бўлиб кетди. Улардан кунига 30 килограмм ва ундан кўп маҳсулот олинарди. Ҳозирги кунда эса бу кўрсаткич нари борса 7—8 килограммни ташкил этаяпти.

Камчиликлардан яна бири ўзаро социалистик мусобақа унутиб қўйилган. Оғир шароитда қаттиқ меҳнат қилиб, яхши кўрсаткичларга эришаётган сигир соғувчилар меҳнати муносиб тақдирланмаяпти. Саломат Ахтёмова, Эргашой Гулчибоева, Зинаида Набиулина каби чорвадорлар тажрибаси оммалаштирилмаяпти.

Мутахассислар ҳар доим ҳам хизмат бурчига сидқидил муносабатда бўлишаяпти, деб бўлмайди. Ўзибўларчилик давом этаяпти. Ўтган йили ҳар юз сигирдан режадаги 92 ўрнига 80 тадан бузоқ олинди. Ветеринария врачи, зоотехникнинг айби билан 30 та зотдор сигир қисир қолди. Шунинг ҳисобидан камида 1.350 тонна сут йўқотилди.

Молхоналарни кўздан кечирдик. Ёзги майдонларда яйратиб боқилаётган молларни кўриб ачинасан киши. Ҳаммаси балчиққа беланган. Айримлари кўлмак сув ичида юрибди. Ғоят ташвишли манзарани кўриб, раҳбар ва мутахассисларнинг юраги ачишмаётганлигига ҳайрон бўласан киши. Дарвоқе шунга ҳам ташвишми, моллар касалланиб мажбурий гўштга топширилса, уларнинг чўнтаги куярмиди. Кетса давлатдан кетибди-да...

Хўжаликда бир вақтлар паррандачилик ҳам аъло даражада ривожланганди. Иш жараёнлари тўла механизациялашган, фан ютуқлари ишлаб чиқаришга дадил жорий қилинарди. Эндиликда бу тармоқда ҳам иш юз тубан издан чиқди. Паррандалар бош сони кескин камайди. Моддий манфаатдорлик таъминланмаяпти. Режалар сурункасига бажарилмаётир. «Малик» совхози тажриба мактаби, республикамиз фахри бўлиб келган бақувват хўжаликлардан биридир. Унинг шуҳратини сўнишига асло йўл қўйиб бўлмайди.

Давлат хўжалиги раҳбарлари сабоқлардан тўғри хулоса чиқариб, чорвачиликдаги ташвишли ҳолни бартараф этиш учун шошилинч тадбир қўллашлари лозим. Акс ҳолда аттанг деб қолишлари тайин.

М. ҚАЮМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» махсус мухбири.

ОЛИМ ҲИССАСИ

Яқинда бешариқлик Ғиёсовлар оиласига Москвадан хушхабар келди. Қутлуғ даргоҳнинг севимли фарзанди Ҳусанжон Абдуллаевич «Ихтисослашган фермаларда бузоқларни ўстиришнинг интенсив технологияси» мавзуида ёқлаган диссертацияси тасдиқланибди. Ёш олимнинг илмий иши Ленинград, Самарқанд, Душанбе, Тошкент қишлоқ хўжалик институти олимлари томонидан ҳам юксак баҳоланди. Соҳа мутахассисларининг таъкидлашича, бешариқлик олим яратган технологияни қўллаш меҳнат унумдорлигини сезиларли даражада оширади.

Ҳусан Ғиёсов мақсадга осонликча эришмади. 1977 йили Тошкент қишлоқ хўжалиги институтининг Фарғона филиали зооинженерлик факультетига ўқишга кирди. Шу институтни имтиёзли диплом билан тугаллади. Йиллар мобайнида Киров районидаги Киров номли давлат хўжалигида зоотехник бўлиб ишлади. Бу орада ҳарбий хизматни ҳам ўтаб келди. Ҳусанжон илмга чанқоқлиги туфайли Ўзбекистон Чорвачилик илмий-текшириш институтининг аспирантурасига ҳужжат топширди. Тинмай изланди. Илғорлар тажрибасини қунт билан ўрганди. Машаққатли меҳнат ҳеч қачон зое кетмас экан. Муҳим мавзуда диссертация ёқлаб юзи ёруғ бўлди. Ҳозирда Ҳ. Ғиёсов Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги вазирлигида бош мутахассис сифатида фаолият юритаяпти.

С. АСҚАРОВ.

БОЗОР МУАММОЛАРИ

Бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир киши пулни пулга уриштириши, тежамкорликка қатъий риоя қилиб, иқтисодиётни юксалтиришнинг янги-янги йўлларини излаб топиши даркор. Хўжалигимиз чорвадорлари буни қалбдан ҳис қилишаяпти. Бахтимизга бу йил ёғингарчилик кўп бўлди. Ўтўланлар тиззага уриб қолди. Ғаллакорларимиз ҳам ҳосил чакки бўлмайди, дейишаяпти.

Умрим чорвадорлар орасида ўтди. Уларнинг фидойилиги, касб-корга садоқати, ташаббускорлигини сўз билан таърифлашга ожизман. Иш орқага кетиб, даромаднинг тайини бўлмаган кезларда ҳам зарбдор тармоқ кишилари тушкунликка тушишмади. Ўзаро талабчанликни кучайтириб, ички имкониятларни ишга солдилар. Чорвачиликни ривожлантиришнинг бош омили — озуқа етиштириш коммунистлар оталиғига берилди.

Қишлоғимиз Пистали деб номланган. Бу ерда ҳамма ўзини чорвадор деб билади. Айниқса, Холмирза Қунназаровдан миннатдорман. У оддий чўпонликдан ферма мудири даражасига кўтарилди. Қисталанг дамларда ишбилармонлиги, омилкорлиги қўл келмоқда. Холмирза ака ўзига ҳам, бошқаларга ҳам бирдек талабчан. Сидқидил тер тўкаётганларни бошига кўтаради. Камчиликларга қарши муросасиз курашади. Ферма мудирининг шарофати билан ижара пудрати жорий этилди. Ўтган йили у етакчилик қилаётган жамоа давлатга белгиланганидан кўп — 42 тонна гўшт, 271 тонна сут топширди. Бу йилги натижалар янада қувонарли. Биринчи квартал топшириқлари муддатидан илгари адо этилди.

Фермада иш график асосида ташкил этилган. Бузоқлар, ғунажинлар кучайтирилган рацион асосида боқилаяпти. Дам олиш хонаси намунали жиҳозланган. Бу ерда радио, телевизор, керакли адабиётлар, рўзнома ва журналларнинг янги сонлари мавжуд. Сигир соғувчилар бўш вақтларида керакли адабиётларни мутолаа қиладилар, ўзаро тажриба алмашадилар. Социалистик мусобақанинг оммавийлиги таъминланаётганлиги ютуқлар салмоғини кўпайтирмоқда. Ғолиблар пул мукофоти ва эсдалик совғалари билан рағбатлантирилаяпти. Сўнгги ўн кунликда Манзура Шоназарованинг қўли баланд келди. Пешқадам чорвадор шаънига илиқ гаплар айтилди. Манзура бу йил ҳар сигирдан 3.100 килограммдан сут соғиб олишга астойдил ҳаракат қилаяпти.

Фермада 482 бош қорамол бўлиб, 140 таси соғин сигирдир. Бўрдоқиларимиз бир кеча-кундузда 800 граммгача семираяпти. Зоотехник, ветеринар врач, осеминатор хизмат бурчига сидқидил муносабатда бўлишаяпти. Хуллас, жамоат чорвачилиги ривожланиш йўлига кирди.

Н. ШОКИРОВ,
Косон районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» давлат хўжалиги директори.

Ушбу айбномада Сирдарё районидаги «Малик» давлат хўжалиги чорвачилик комплексидан аянчли манзара тасвирланган.

Б. АЛИМОВ олган суратлар.

ТАНАСИ БОШҚА ДАРД БИЛМАС

Отга ҳам «диспетчер» керак бўладими ҳеч замонда. Йўл варақаси-чи? Ёқилғи-чи? Ҳа, денг. Бўлмаса, Сариосиё районидаги «Хонжизза» давлат хўжалиги раҳбарларидан балога қоласиз. Яна бир томони: «Гўллигимдан одамлар кулмасин», десангиз, «ҳа» деяверинг. Асакангиз кетармиди?!

Агар ўша хўжаликка йўлингиз тушиб қолса, бундан-да ғаройиб, кўз кўрган-у қулоқ эшитмаган воқеаларнинг гувоҳи бўласиз. Учар ликопча, ёхуд жинлар базми билан у ерликларни ҳайратга солиб бўлмайди. Айтишларича, илгари қишлоқнинг мулласи бир ажинани тутиб олиб, тирноғу сочларини кесиб, чўри ўрнида ишлатган экан. Айтишларича, шу қишлоқдан Бухорога бориб ўқиб келган бир киши авлиё бўлган экан. Унинг авлиёлигини фақат дунёдан кўз юмганида билиб қолишибди. Нега дейсизми? Уни кўмиб келишиб, эртасига бориб қарашса, гўр оғзи очиқ эмиш.

Айтишларича, давлат хўжалиги, «Хонжизза»нинг маъмурият идораси у ердан етмиш чақирим олисдаги Сариосиё қўрғонидамиш. Айтишларича, маҳаллий аҳоли орасидан хўжалик раҳбарлари чиқмаганлиги (тўғрироғи чиқаришмаганлиги!) учун бошқа ерликлар раҳбарлик қилармиш. У ерликлар умуман телевизор кўришмасмиш, газета-журнал ўқишмасмиш.

Асакаси кетмаганлар ушбу ғаройиботу ажойиботлардан ҳайратланиб тураверишсин. Энди гапни Мамасоли ака Сафаров, Файзулло ака Раҳимов ва Жобир ака Бекмуродовлардан эшитинг.

Мамасоли САФАРОВ, давлат хўжалиги шофёри:

— Ука, сиз ёзганингиздан кейин бирор-бир ўзгариш бўлишига кўзим етмайди. Нега десангиз, менинг ёзмаган жойим, кирмаган идорам қолмади. Тоғ шароитини ўзингиз биласиз. Экин экадиган жой ниҳоятда кам. Хўжаликнинг янги экилган кўчатзорлари билан ҳисоблаганда 500 гектар олмазори бор. Улар ҳам тошлоқ ер. Лекин ҳали биз томонларга ерларни ижара бериш, хусусий мулк, деган гаплар етиб келишига, билмадим неча олма пишиғи бор? Бунинг устига, шўринг қурғур халқ на газит ўқийди, на радио эшитади ва на телевизор кўради. Бир томони қишлоқларимиз марказдан узоқда жойлашган бўлса, бошқа томондан тоғлик жой бўлгани учун телевизор томоша қилолмаймиз.

Файзулло РАҲИМОВ, давлат хўжалиги тафтиш комиссияси раиси:

— Ҳамма бало шундаки, хўжалигимиз раҳбарлари бошқа жойдан. 70 чақирим наридан қатнаб ишлашади. Хўжалик директори Жўрақул Ражабов, бош муҳандис Бекмурод Боймуродов, бош ҳисобчи Ҳабибулло Ғиёсовлар ҳаммаси бир жойдан. Уларнинг хўжаликда истиқомат қилувчи аҳолига «ғамхўрлиги» шу даражадаки, ишсизлар сони йилдан-йилга ортиб бормоқда, яқинда қишлоғимизни водопроводлаштириш мақсадида олти чақирим юқоридан сув қувурлари ётқизиб келинди. Бунинг учун давлатнинг неча минг сўмлик маблағи сарфланди. Лекин аён ҳақиқат — тоғ шароити ҳисобга олинмади. Оқибатда музлашдан сақлайдиган махсус мосламалар билан ўралмаган қувурлар қишнинг қоқ ярмига бормаёқ ёрилиб, ишлатишга яроқсиз бўлиб қолди. Бунинг устига қимматбаҳо сув ҳайдайдиган моторлар ёмғир-қорлар остида қолиб чириди. Бу ҳам майликуя, яна аҳолиси фақат ва фақат сойдан сув ичадиган қишлоқнинг юқорисига, ўша сой бўйига молхона қуриб қўйишганига нима дейсиз?

Бу гапларга, тўғриси, аввал ишонмадик. Буни хўжалик раҳбарлари билан маҳаллий аҳоли ўртасидаги биз билмаган аллақандай ихтилофдан келиб чиққан, деб ўйлагандик. Одамлар арз қилган далилларни ўз кўзимиз билан бориб кўрдик. Хўжаликнинг асаларичилик бўлими идорасини ўша аҳоли айтган етмиш чақирим нарига излаб бордик. Идорага кирсак, директор келмаган экан, бош муҳандисни гапга солдик. У эса уялмай-нетмай «хўжалигимизнинг Хонжизза қишлоғи аҳолиси водопроводдан сув ичади», деб айтди.

Биз ишсизлик ва бошқа муаммоларни ўртага ташлаганимизда, у булар ҳақида гапиришни истамади. Ишсизликни бартараф қилиш борасидаги биринчи қадам қишлоқ хўжалик маҳсулотлари: олма, равоч ва бошқа доривор ўсимликларни консервалайдиган 3 миллион шартли банка қувватига эга бўлган цех қурилиши керак экан. Лекин директор, тоғли жойга ўша қурилажак цех учун шиша банкалар ташиб юриш энг қийин иш, деб важ қилди. Хонжиззаликларнинг директор цехни ўз қишлоғига яқинроқ жойда қуришни пинҳона режалаштираётгани ҳақидаги узунқулоқ гапларида жон борга ўхшаб қолди.

Жобир БЕКМУРОДОВ, давлат хўжалигига қарашли Чош қишлоғилик бригадир:

— Бизнинг қишлоғимиз шароити Хонжиззаникидан ҳам минг чандон оғир. Қиш пайтлари ташқи дунёдан бутунлай узилиб қоламиз. На улов бор, на бирор касалхона. Озиқ-овқатни-ку бир бало қилиб кузда ғамлаб оламиз. Лекин худо кўрсатмасин-у бирорта одам касал бўлиб қолса, нима қиламиз? Ҳозир ҳатто ун ҳам тақчил бўлиб қолди. Сариосиё район матлубот кооперацияси раҳбарлари район ижроқўми раисидан қоғоз олиб келсам ҳам ун беришмади. Қайтиб борганимда йўлимга қараб ўтирган 275 нафар одамга нима дейман? Директорни эса қўяверинг, биз томонларга фақат олма пишиғида боради. Чунки қишлоғимиз тоғ орқасида жойлашган.

Шу куни биз директордан, қиш бўйи шу ерда бўлсангиз, аҳолини қачон қабул қиласиз, десам, «ҳар шанба менинг қабул куним, шу куни Хонжиззага бораман», деди. Воажабки, биз уни излаб борган кун шанба эди. Ҳафтада битта шанба куни бор, дейишса, ишониб юрманг тағин!

Яна Хонжиззага қайтдик. Мамасоли аканинг тоғлик жойларга мўлжалланган махсус автобус-машинасига чиқиб олиш ҳам осон бўлмади. Негаки, унга мўлжалдагидан 2—3 баробар кўп одам миниб олган эди. Яна тоғ йўлларининг ўнқир-чўнқирларида 70 чақирим оёқда туриб кетишнинг ўзи бўлармиди?

Давлат хўжалиги ҳудудида дам олиш зоналари бор. Шунинг учун ҳам ёзин-қишин у ерга автобус қатнайди. Лекин у ҳам аҳоли талабини қондира олмайди. Чунки бошқа улов йўқлиги сабабли одамлар юкларини ҳам автобусда ташишади. Асосий маҳсулоти — олмани Сариосиё, Денов бозорларига бориб сотишади.

Хонжиззада на клуб бор, на ҳаммому сартарошхона. Олмачиликка ихтисослашган бу хўжалик раҳбарлари маблағ йўқ, деб қўл қовуштириб ўтиришмай, чора излашса бўларди. Ҳеч бўлмаса, шартнома баҳоларида режадан ортиқ ишлаб чиқарилган маҳсулотни сотиш йўлларини топиш керак-ку! Бош ҳисобчи Ҳ. Ғиёсов олмани сотишни ҳеч кимга ишонмайди: сотадиган ҳам ўзи, чиритадиган ҳам.

Одамлар директорнинг ёки ҳисобчининг битта имзоси, деб етмиш чақирим йўл босиб, сарсон бўлиб юришибди.

Дарвоқе, отга диспетчер керакми?

Мамасоли аканинг айтишига қараганда, керакмиш. «Хонжизза» давлат хўжалигига қарашли Пор қишлоғида ўтган йили диспетчер пайдо бўлиб қолди. Ажабланарлиси шуки, у қишлоқнинг ўзидан бўлиб, исм-шарифи Ниёзмурод Шарипов эди. Нима бўпти, дерсиз. «Берди»сини айтгунча шошилмай туринг. Гап шундаки, бу қишлоқда бирорта машина тугул велосипед ҳам йўқ эди. Унда диспетчер нега керак, дерсиз? Мансаб бўлгандан кейин ундан бир умидвор банда ҳар ойда маош олиб турса ёмонми? Диспетчер бўлгандан кейин отга йўл варақаси ёзиб берадими, эшакларга ёқилғи тақсимлайдими — бу унинг иши. Айрим кишиларнинг ёза-ёзаларидан кейин, ҳар қалай, Н. Шариповни бошқа ишга ўтказишди.

Мақолага шу ерда нуқта қўйсак-да, Сариосиё райони раҳбарлари эътиборини бир масалага жалб қилсак. 1989 йили район партия қўмитаси бюроларидан бирида «Хонжизза» давлат хўжалиги директори ўртоқ Ж. Ражабовга икки ой муддат ичида хўжалик марказига кўчиб бориш вазифаси юклатилди. Коммунист Ж. Ражабов ваъда берди. Ўша бюрода Сариосиё район Кенгаши ҳайъатининг раиси ўртоқ И. С. Суннатов ҳам бор эди. Лекин тантанали ваъда ҳамон бажарилгани йўқ.

Ф. НИЗОМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» жамоатчи мухбири.

КЕЧАГИ МАНЗАРА

БУГУНГИ ТАСҚАРА

ХАНДА

— Дадаси, ваъда қилган сув парисини қачон олиб берасиз?

— Олиб берардим-у, лекин бир нарсадан қўрқиб турибман.

— Нимадан қўрқасиз?

— Ўша кўйлакни кийганингдан кейин сув париларига қўшилиб кетмасмикансан...

* * *

— Ўғлим, танлаган қизимиз сенга ёқадими?

— Дадасининг «Волга»си жуда ёқди.

Ў. ҚИЛИЧЕВ.

ТОҚАТИ ТОҚ БЎЛГАНЛАР

Ҳурматли «Қишлоқ ҳақиқати» рўзномаси ходимлари! Арзимизга қулоқ солгувчи валломат топилмади. Сўнгги умидимиз сизлардан. Ҳақиқатнинг нони шунчалар қаттиқ эканки, у ҳалолу пок кишиларга ҳамиша ҳам насиб этавермас экан. Биз Самарқанд вилояти Пайариқ районидаги «Ленинизм» жамоа хўжалиги ҳудудида яшаймиз. 1960 йилдан бери Бухоро гази бизнинг колхозимиз чегарасидан ўтиб, то Уралгача оқиб бормоқда. Мана, орадан ўттиз йил ўтсада, ҳали-ҳалигача биз яшаётган колхознинг бирон бир хонадонига газ берилмаган.

Хўжалигимизда салкам 10 мингга яқин аҳоли яшаса керагов. Бизга қўшни бўлган Калинин номли, «Ленинград», «Коммунизм», «Москва» хўжаликларининг аҳолиси табиий газдан фойдалана бошлаганликларига ҳам уч-тўрт йилча бўлиб қолди. Аммо биз бечораларнинг пешоналаримиз шўр экан. 15—20 километр нариroқда жойлашган Челак шаҳри, «XXV партсъезд» ва Крупская номли колхозларнинг аҳолиси ҳам табиий газлардан фойдаланишмоқда.

Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ҳамда меҳнат фахрийлари, Қаҳрамон оналар, қишлоқ оқсоқоллари колхозимиз умумий йиғилишларида халқ номидан чиқиб, гапиришди. Аммо минбарлардан туриб берилган қуюқ ваъдалар, чиройли гаплар эртасигаёқ унутилмоқда. Халқ депутатлари ҳам ваъда беришдан нарига ўтишмайди. Улар депутатликка сайланиб олгунларича тоғни толқон, ойни инъом қилгувчи бўлишар экан. Ишлари битиб, эшаклари лойдан ўтгач, сайловчисини унутишади. Раҳбар ҳеч қачон халқни алдамаслиги керак. Сўз бердими — уни бажариши шарт. Ёлғончи ёмон бандам, оламда расво бандам, дейишади қариялар. Бу бежиз эмас, албатта.

Бизнинг хўжалигимиз раҳбарлари ҳам пахта плани бажарилгунча ҳамма нарсани ваъда қилишади. План бажарилдими, бас қишлоқни ободонлаштириш уларнинг хаёлига ҳам келмайди. Шунга айтишади-да, «оч бола билан тўқ бола ўйнамайди», деб. Чунки, тўқ бола ҳеч нимани ўйламайди-да.

Т. ТУРСУНОВ.

СПОРТ

ФУТБОЛ

Олий гуруҳ жамоалари бугун навбатдаги тур учрашувларини ўтказишади. Охирги ўринларнинг бирида бораётган пахтакорчилар аҳволини яхшилаш учун ҳаракат қилишармикан? Бугун уларнинг «Торпедо» (Москва) жамоаси билан ўтказадиган учрашуви ишқибозларни қизиқтираётган ана шу саволга жавоб беради.

Айрим клубларда мавсум бошидаёқ ўзгаришлар бўлмоқда. Ўтган йилги мавсумнинг бронза нишони совриндори Москванинг «Динамо» жамоасида ана шундай воқеа рўй берди: клуб бош устаси алмашди. Шу кунгача жамоага мураббийлик қилган Альтман истеъфо берди. Бир вақтлар динамочилар таркибида ўйнаб, мухлислар ҳурматини қозонган таниқли футболчи, халқаро миқёсдаги спорт устаси Валерий Газзаев унинг ўрнига бош устоз этиб тайинланди. Бу ўзгариш динамочилар ўйинида бирон-бир ўзгариш ясармикан? Буни галдаги учрашувлар кўрсатади.

Эслатиб қўямиз: Валерий Газзаев ўтган йили Владикавказнинг «Спартак» (бир вақтлар ўзи ўйнаган) жамоасини олий гуруҳга олиб чиққанди. Унга ёрдамчилик қилган РСФСРда хизмат кўрсатган тренер Николай Худиев «Спартак»да бош устозлик вазифасини бажармоқда.

* * *

«Динамо-2» (Москва) жамоаси Американинг Даллас шаҳрида бўлиб ўтган халқаро мусобақада биринчи ўринни эгаллаб, соврин билан тақдирланди. Ёш динамочилар ўн кун мобайнида олти учрашув ўтказиб, бирида дуранг ўйнадилар, қолганларини эса ғалаба билан якунладилар. «Динамо»нинг ўринбосарлар жамоаси шарафини ҳимоя қила ётган ўн тўққиз яшар Игорь Самутинков билан Виталий Бут халқаро мусобақанинг энг яхши ўйинчилари деб топилдилар.

ХОККЕЙ

Жаҳон чемпионлари — СССР терма жамоаси аъзолари бўлажак йирик мусобақаларга пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар шу мақсадда Хельсинкида Финляндия хоккейчилари билан ўртоқлик учрашуви ўтказишди.

Майдон эгалари ўйинни муваффақиятли бошладилар. Улар дастлабки дақиқалардаёқ 2:0 ҳисобида олдинга чиқиб олишди. Шундан кейин ташаббус хоккейчиларимиз томонига ўтди. Дастлаб Павел Бурье, сўнгра Александр Семак ҳужумни самарали якунлаб, ҳисобни тенглаштиришга эришдилар.

Учрашувнинг қолган икки бўлимида терма жамоамиз устунликни қўлдан бермади. Пировардида учрашув 5:3 ҳисобида шўро хоккейчиларининг ғалабаси билан якунланди.

Муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

ОМАДИНГИЗНИ СИНАБ КЎРИНГ

1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЁМИ

74-ТИРАЖИНИНГ РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

ТИРАЖ 1991 ЙИЛ 30 МАРТДА КОСТРОМА ШАҲРИДА ЎЙНАЛДИ

Заёмнинг эллик уч разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди.

серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)
200088	088*)	5000	230805	1—100	300	266198	062*)	5000
200643	1—100	300	231034	1—100	300	266248	1—100	300
201081	093*)	5000	231058	1—100	300	266610	096*)	2500
201548	054*)	25000	231270	088*)	2500	266707	046*)	5000
201851	055*)	5000	231746	1—100	500	267909	037*)	2500
202172	051*)	1000	232113	024*)	2500	268093	087*)	1000
203089	066*)	2500	233548	1—100	300	268203	1—100	300
203767	032*)	2500	234061	027*)	10000	268381	045*)	2500
204088	1—100	500	234139	096*)	5000	268595	049*)	10000
204496	054*)	1000	234379	1—100	300	269804	1—100	500
205122	096*)	5000	234845	037*)	5000	271128	1—100	500
205677	097*)	2500	235623	005*)	5000	271169	1—100	300
205971	044*)	25000	235899	019*)	5000	271518	022*)	2500
206475	011*)	2500	235995	002*)	2500	272136	1—100	300
207116	1—100	300	237326	1—100	300	272149	005*)	5000
207314	002*)	2500	237347	018*)	2500	272647	061*)	2500
207391	013*)	2500	237776	020*)	5000	272763	1—100	300
208475	1—100	300	237795	1—100	300	273299	065*)	1000
209673	050*)	5000	238063	022*)	10000	273374	003*)	2500
210064	1—100	500	238230	017*)	5000	273602	031*)	5000
210123	1—100	300	240203	071*)	5000	274530	045*)	10000
211090	075*)	2500	240882	1—100	300	274531	1—100	300
211673	1—100	300	241693	1—100	500	274806	1—100	300
212278	100*)	2500	242453	1—100	300	275009	1—100	300
213569	1—100	300	242954	1—100	300	275394	014*)	1000
214608	1—100	300	243089	070*)	25000	276611	023*)	2500
215185	1—100	300	243285	095*)	1000	276882	1—100	300
215449	1—100	300	243528	1—100	300	277291	029*)	5000
215599	1—100	300	243581	1—100	300	277518	1—100	500
215925	069*)	5000	243717	1—100	300	278170	1—100	300
215957	1—100	500	243951	089*)	2500	278786	067*)	1000
216030	048*)	2500	244262	003*)	2500	279821	092*)	10000
217131	006*)	2500	244265	061*)	5000	281513	058*)	2500
217221	034*)	2500	244446	037*)	10000	281821	076*)	5000
217635	1—100	300	244601	1—100	300	282760	1—100	300
217721	1—100	300	245416	022*)	10000	283214	084*)	5000
217835	057*)	2500	245561	047*)	1000	284546	1—100	300
218267	1—100	300	245759	091*)	5000	285872	089*)	1000
218634	1—100	500	246253	014*)	10000	286089	075*)	2500
218652	1—100	300	246673	008*)	2500	286619	1—100	500
218678	1—100	300	246957	1—100	500	286891	051*)	2500
218691	1—100	300	247073	081*)	2500	287073	034*)	1000
219353	1—100	300	247145	032*)	1000	287755	047*)	2500
219481	041*)	1000	248851	015*)	2500	287930	049*)	2500
219831	1—100	500	249141	052*)	5000	288655	095*)	10000
220639	030*)	2500	249940	1—100	300	288903	1—100	300
221529	1—100	500	253003	1—100	500	289688	092*)	1000
221888	037*	2500	253047	1—100	300	290322	1—100	300
222062	009*)	2500	253431	081*)	1000	290623	1—100	300
223669	057*)	2500	254084	1—100	300	290689	059*)	2500
224426	1—100	300	254212	010*)	5000	291579	063*)	2500
224790	016*)	5000	255901	1—100	500	292396	035*)	2500
225108	027*)	2500	256433	1—100	300	292680	085*)	2500
225250	1—100	300	256690	011*)	1000	292822	1—100	300
225488	1—100	300	257583	069*)	5000	293680	1—100	500
225630	042*)	1000	259015	053*)	5000	294911	078*)	5000
226335	012*)	2500	259173	1—100	500	295693	1—100	300
227118	045*)	5000	259600	1—100	300	296786	098*)	2500
227582	085*)	1000	259885	067*)	2500	297155	1—100	300
227679	1—100	300	260194	1—100	500	298673	1—100	300
227794	1—100	300	261066	066*)	1000	299072	1—100	300
228268	1—100	500	261086	1—100	300	299431	064*)	1000
228496	061*)	10000	261868	020*)	2500	299869	006*)	5000
228961	076*)	5000	264921	041*)	1000	299874	1—100	300
230294	055*)	5000	265144	1—100	300			
230437	072*)	25000	265741	006*)	25000	299878	1—100	300
230688	020*)	2500	265934	087*)	2500	299957	1—100	300

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 99 номерига 300 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда 50 сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

100 сўмлик облигацияларга бир хил миқдорда — 300, 500 сўм ютуқ чиққан тақдирда ютуқ чиққан сериядаги облигацияларнинг барча номерларига айнан 600, 1000 сўм ютуқ тўланади. 100 сўмлик облигация номерларидан бирига 1000, 2500, 5000, 10000, 25000 сўм миқдорида ютуқ чиққанда унинг иккинчи номерига 300 сўм чиқади ва облигация бўйича 1300, 2800, 5300, 10300, 25300 сўм тўланади, 25 сўм қийматидаги облигацияларга 50 сўмлик облигацияга чиққан ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ пулига ютуқ чиққан облигациянинг бевосита қиймати ҳам киради.

Мазкур жадвал расмий ҳужжат ҳисобланиб, СССР Жамғармалар банкининг муассасалари ана шу ҳужжат асосида газетанинг навбатдаги сони чиққандан кейин бошлаб ютуқларни белгиланган тартибда тўлай бошлайди.

Ютуқлар тиражини ўтказиш комиссияси раиси — халқ депутатлари Кострома шаҳар совети ижроия комитети раисининг ўринбосари — В. Г. РЕЙХ.

Тираж комиссиясининг масъул котиби — Е. И. ДЕМИНА.

«Ўзбекконцерт»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

16, 17 АПРЕЛЬ СОАТ 19.30 ДА

«УМИДИМ, ФАХРИМ — БАҲОР!»

ЯНГИ КОНЦЕРТ ПРОГРАММАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артисти НУРИДДИН ҲАМРОҚУЛОВ

«ЎЗБЕКИСТОН МАЛИКАЛАРИ» РАҚС АНСАМБЛИ

РАҚСЛАРНИ САҲНАЛАШТИРУВЧИ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ҚОДИР МЎМИНОВ.

Программани «ҚИЗИҚЧИ — 90» кўрингининг совриндори МАШРАБ НАЗАРОВ олиб боради.

Чипталар соат 11.00 дан сотилмоқда.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
(«Сельская правда»)
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 32-56-21, 33-16-27, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими— 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими —32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими —32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими —32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 33-54-33. 32-56-36, Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Безатиш бўлими—32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

БУЮРТМА № 5212 · Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. · ИНДЕКС 64602. · 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12